

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Bakalářská práce

2007

Jan Pech

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

**Kriminalistické stopy a metody kriminalistické
techniky**

Vypracoval:

Vedoucí bakalářské práce:

Studijní program:

Datum odevzdání:

Jan Pech

Ing. Bc. Ladislav Zíka

*Sociální pedagogika,
specializace bezpečnostně právní*

29. dubna 2007

Zadání bakalářské práce

NÁZEV PRÁCE:	KRIMINALISTICKÉ STOPY A METODY KRIMINALISTICKÉ TECHNIKY
ZADÁNÍ PRÁCE:	Práce bude zaměřena na vymezení základních pojmů týkajících se kriminalistické stopy, jako základní teorie odrazu. Student vymezí především zkoumání stop odorologických v závislosti na technických prostředcích využívaných k tomuto zkoumání. Výstupem práce bude vymezení kriminalisticko-taktických, kriminalisticko-metodických a trestně-právních charakteristik týkajících se zkoumání odorologických stop a zkoumání mluveného slova. Dále bude výstupem práce návrhy de lege ferenda pro komplexní úpravu trestního řádu v souvislosti se zkoumáním odorologických stop a zkoumáním mluveného projevu jako důkazního prostředku.
JMÉNO STUDENTA:	Jan Pech
ROČNÍK:	2.
OBOR:	Sociální pedagogika
SPECIALIZACE:	Bezpečnostně právní
VEDOUCÍ PRÁCE:	Ing. Bc. Ladislav Zíka
KATEDRA:	Společenských věd FM VŠE
TERMÍN ZADÁNÍ:	6.dubna 2006

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
» Kriminalistické stopy a metody kriminalistické techniky «
jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

České Budějovice 29.4. 2007

Poděkování

Rád bych poděkoval

Ing. Bc. Ladislavu Zíkovi,

z SKPV PČR v Českých Budějovicích,

za vedení a konzultační pomoc při zpracování mé práce.

Anotace

Kriminalistické stopy a metody kriminalistické techniky

Autor v úvodu své práce krátce srovnává shrnutí týkajících se stop jako základní teorie odrazu s vymezením charakteristik jednotlivých stop a jejich kriminalisticko-technickému zkoumání. Při vymezení pojmů odorologie a fonoskopie se podrobněji dotýká zkoumání odorologických stop a zkoumání mluveného slova v závislosti na technických prostředcích využívaných k tomuto zkoumání.

OBSAH

ÚVOD	8
1. Význam kriminalistické stopy v procesu dokazování	10
1.1 Historický vývoj procesu dokazování	10
1.2 Pojem a podstata stop v kriminalistice	12
1.3 Teorie odrazu	14
1.4 Druhy kriminalistických stop	17
1.5 Význam stop pro vyšetřování trestných činů	18
1.6 Rozdělení důkazů	19
2. Kriminalistická fonoskopie	22
2.1 Pojem, kriminalistický význam a objekty fonoskopie	22
2.2 Vznik, druhy, výskyt stop a podmínky pro jejich existenci	23
2.3 Zjišťování a zasílání stop k fonoskopickému zkoumání	24
2.3.1 Dělení objektů zkoumání	25
2.3.2 Materiály sporné, srovnávací, pomocné	27
2.3.2.1 Sporné materiály – práce s anonymními telefonáty	29
2.4 Způsoby kriminalistického a expertizního zkoumání fonoskopických stop	32
2.5 Odmítnutí spolupráce při pořízení srovnávacího materiálu	34
3. Kriminalistická odorologie	36
3.1 Pojem a kriminalistický význam odorologie	36
3.2 Vznik, typické druhy a výskyt odorologických stop	36
3.3 Využití psa ke sledování pachové stopy	37
3.4 Principy odorologické identifikace	38
3.5 Vyhledávání, zajišťování a zasílání odorologických stop ke zkoumání	40
3.5.1 Postup při snímání pachových stop	42
3.5.2 Vyhodnocování pachových stop a pachových konzerv pomocí	43

služebního psa

3. 6 Zkoumání látek v plynném stavu pomocí přístrojové techniky	45
ZÁVĚR	51
SOUPIS POUŽITÉ LITERATURY	54
PŘÍLOHY	55

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce jsou „Kriminalistické stopy a metody kriminalistické techniky“. Toto téma jsem si vybral záměrně, protože pracuji u Celní správy České republiky. Zde se věnuji vyšetřování trestných činů drogové problematiky. Při mé práci zaujímají kriminalistické stopy a metody kriminalistické techniky významné místo, zejména zjišťování pachových stop, mluveného slova, zajišťování a analýza omamných a psychotropních látek.

Jelikož neustále dochází k zvyšování trestné činnosti nejen v oblasti drogové problematiky, nelze si již práci policejních orgánů bez použití technických prostředků ke zjišťování kriminalistických stop ani představit. Stále rychlejší rozvoj vědy a techniky společně s možností volného pohybu osob a většímu přístupu k informacím umožnil osobám podílejícím se na trestné činnosti využití moderních technologií, jako je mobilní komunikace, internet, chemická výroba drog, atd.. Ani kriminalistika se nesmí ve svém vývoji zastavit. Z tohoto důvodu je využití zejména odorologie a fonoskopie nezastupitelné, a proto je důležitý neustálý pokrok ve vyhodnocování těchto stop.

V minulosti se trestní řízení vyznačovalo tím, že při něm nebyla respektována základní lidská práva, svoboda či lidská důstojnost. K zamezení těchto negativních jevů byly vypracovány zásady, podle kterých je v současnosti trestní řízení vedeno. Mezi tyto zásady patří např.: zásada řádného zákonného procesu, zásada presumpce nevinny, zásada legality, zásada rychlého procesu atd. Anglosaský právní systém tyto principy nazývá „zásadou spravedlivého procesu“. I přesto se však v praxi vyskytují případy, kdy tyto zásady nejsou sice porušeny, ale přesto dojde k nesprávnému výroku soudu. Pokud je na základě takového výroku soudu zproštěna viny osoba, která se trestného činu dopustila, je to jistě pro společnost i poškozené demotivující. S touto situací však trestní právo víceméně počítá, neboť platí další zásada „v pochybnostech ve prospěch obviněného“. S čím se však justice nesmí smířit je situace, kdy je při nedostatečném vyhodnocení stop z místa činu odsouzena nevinná osoba. Jako příklad bych uvedl několik případů z USA, ve kterých byly obžalované osoby odsouzeny k vysokým trestům odnětí svobody a teprve po mnoha letech došlo k jejich propuštění a zrušení původních rozsudků a to na základě vyhodnocení původně zajištěných stop novou kriminalistickou identifikační metodou – analýzou DNA. (příloha č. 1)

Domnívám se, že tento a jemu podobné případy dostatečně dokládají důležitost procesu vyhledávání, zajišťování a interpretace kriminalistických stop, neboť tato činnost se stává dalším pilířem, o který by se mělo konečné soudní rozhodnutí opírat.

Má bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se zabývám významem stopy v procesu dokazování, historickým vývojem, důkazními prostředky a teoretickými základy kriminalistické fonoskopie a kriminalistické odorologie.

Do praktické části jsem zahrnul kriminalistickou expertizu konkrétního fonoskopického záznamu a možný postup orgánů činných v trestním řízení v případě, když podezřelá osoba odmítne spolupracovat na pořízení srovnávacího fonoskopického materiálu. U odorologických stop jsem se zaměřil na způsob jejich možného zajištění pomocí metody SPME a jejich následnou analýzu pomocí metody GC-MS (plynová chromatografie spojená s hmotnostní spektroskopií).

1. Význam kriminalistické stopy v procesu dokazování

1.1 Historický vývoj procesu dokazování

Aby bylo možno ve správném kontextu pochopit význam kriminalistické stopy je třeba nejprve poukázat na nesnadnou cestu, kterou muselo ujít soudnictví, ve kterém konečný výrok mohl být zpočátku ovlivněn neobjektivními vlivy, jako byl „zásah vyšší moci, či použití násilí“ až do současné doby, kdy se otázka viny či nevinu posuzuje vyhodnocováním důkazů jednotlivě, ale i v jejich vzájemné souvislosti, a kdy podstatu důkazů tvoří poznatky získané z kriminalistických stop, které jsou odrazem objektivní skutečnosti založené na reálném působení objektů.

Kriminální činy provází lidstvo již od jeho počátku, kdy si společnost vytvořila daná pravidla chování a sankce za jejich porušení (o prvních násilných činech se dočteme již v Bibli a hospodářskou trestnou činnost – daňovou, celní či finanční znala již starověká Čína). Ne vždy však byly k dispozici přímé objektivní poznatky o posuzované události, na základě kterých by bylo možno jednoznačně rozhodnout. Z tohoto důvodu se lidstvo v počátcích ve složitějších případech uchýlovalo k rozhodnutím založeným na tzv. „zásahu vyšší moci“. Ne jinak tomu bylo i na našem území.

V historii vývoje dokazování, můžeme zaznamenat nejstarší obyčejové řády Slovanů na našem území ve 4. až 8. století. Z této doby však nejsou žádné spolehlivé historické prameny. Při dokazování u nás byly v té době na soudech k rozlišení pravdy a lži, viny či nevinu praktikovány zejména některé procedury spadající do kategorie ordálů, při nichž měli rozhodující úlohu kněží.¹

---

¹ srv. Musil, J; a kol. : *Trestní právo procesní*. Praha: C.H.BECK, 2003 str. 367-368

Charakteristickým rysem českého procesu v době předhusitské byly:

- veřejnost (původně se proces konal na shromáždění šlechty)
- ústnost (proces se opíral o nepsané obyčejové právo, při kterém nebyla přijímána písemná svědectví, ledaže se jednalo o svědectví osob zemřelých)
- důkazní řízení ordálové

Ordál: „Ordálem se nazývá iracionální důkaz, kterým strany za využití přírodních sil či odvoláním na nadpřirozené mocnosti, v době křesťanské na boha, dokazovaly pravdivost svého tvrzení“ .² Ordálů bylo několik druhů, jednalo se např.: Ordál vody, ordál žhavého železa, ordál soudního souboje, ordálová přísaha .

Ve 12. a 13. století byly ordály kritizovány z důvodu diskreditace církve a svého pohanského původu, a proto se kněží rozhodli na základě opatření biskupa Arnošta z Pardubic od roku 1343 ordálů neúčastnit a ty postupně vymizely jako soudní důkazy.

Na tento proces pak navázalo trestní řízení v době stavovské, které se u městských soudů začalo, zejména pokud se jednalo o důkazní řízení, oddělovat od procesu civilního. U soudů městských bylo přípustěno užití mučení – tortury, která byla charakteristickým rysem středověkého trestního řízení. Tortura nebyla aplikována na šlechtice s výjimkou deliktů politických, kdy o tom ještě musel rozhodnout panovník.

Tortura – jednalo se o typický druh dokazování ve feudálním procesu, při kterém bylo za použití fyzického násilí vymáháno přiznání obviněného. Doznání dosaženého mučením postupně nahrazovaly jiné důkazy, zejména se jednalo o svědectví.

S nástupem feudálního absolutismu v době pobělohorské došlo postupně k nahrazení obžalovacího ústního procesu písemným a neveřejným řízením založeným na zásadách římsko-kanonických. Dokazování bylo založeno na písemných důkazech podle zásady „což není v aktech, není na světě“, a především na tortuře, která byla v té době používána v největším rozsahu. V trestním procesu se postupně začala prosazovat **formální důkazní teorie**. Tato teorie spočívala v tom, že byl vytvořen systém pevně daných, pro soudce závazných, předpisů o tom, jak postupovat a posuzovat váhu a přesvědčivost písemných dokladů, svědectví a jiných důkazů. Hlavním a rozhodujícím důkazem se stalo přiznání

---

² Musil, J; a kol.: *Trestní právo procesní*. Praha: C.H.BECK, 2003 str. 368

obžalovaného, které bylo dosaženo na mučidlech (torturou), které se nazývalo korunou důkazů (corona probationis). Rovněž se vycházelo z presumpce viny, takže obžalovaný byl automaticky považován za vinného až do doby, kdy se mu podařilo prokázat nevinu. Teprve v průběhu 18. a 19. století je inkviziční proces postupně nahrazován novým procesním řádem, založeným na zásadách ústnosti, bezprostřednosti, veřejnosti, volného hodnocení důkazů, zákazu užití násilí i pohrůžky násilí, presumpce nevinu. A jako důkazy se kromě výpovědi svědků a obviněných začínají využívat poznatky získané z kriminalistických stop nejprve trasologických, mechanoskopických, daktyloskopických, balistických a dnes nejnověji i stop DNA.³

1. 2 Pojem a podstata stop v kriminalistice

Než se budeme hlouběji zabývat vlastním tématem bakalářské práce, považuji za nutné se věnovat objasnění některých základních pojmů, neboť při studiu doporučených materiálů jsem si všiml, že v laické a kupodivu někdy i odborné veřejnosti někdy nepanuje shoda ani v používání základních termínů. A tak jsme svědky, kdy se i uznávaní kriminalističtí experti dohadují o tom, co vlastně kriminalistický technik zajišťuje na místě činu (zda jsou to kriminalistické stopy či důkazy), u soudu slyšíme často větu: „Jako důkaz předkládám stopu zajištěnou na místě činu...“ a i v odborné literatuře se zaměňují pojmy jako důkaz, důkazní prostředek či stopa.

V kriminalistice se událost trestného činu chápe jako jeden z materiálních jevů objektivní reality, který spočívá ve vzájemném působení pachatele a jím použitých prostředků na jedné straně a mezi okolním prostředím i vědomím lidí na druhé straně. Při vzájemném procesu odražení a přenášení jejich vlastností se projevují jako změny ve vědomí lidí (paměťové stopy) a změny v materiálním prostředí (materiální stopy).

V kriminalistice se nezabýváme pouze trestnými činy, ale i událostmi, které nejsou trestným činem, ale během doby jejich vzniku či oznámení není vyloučeno, že se o trestný čin

---

³ srv. Musil, J; a kol.: *Trestní právo procesní*. Praha: C.H.BECK, 2003 str. 368-370

může jednat. Mezi ně řadíme hlášené sebevraždy, letecká a železniční neštěstí, požáry, průmyslové havárie, ekologické katastrofy aj.

Stopy kriminalisticky relevantní události vznikají zákonitě. To je rozhodujícím předpokladem pro vyvození teze, že lze událost odhalit, zjistit a objasnit objektivní pravdu v trestním řízení. Aby se objektivní pravda změnila ve skutečnost, je nezbytné, aby stopy byly nalezeny, byla zjištěna informace v nich obsažená a bylo možné podle ní prokázat souvislost s prošetřovanou událostí.⁴

Stopy ve vědomí lidí a v materiálním prostředí se uchovávají jen po určitou dobu, pak zanikají. Mohou zanikat působením vnějších vlivů (deště, sucha, vlhka,..), úmyslným odstraněním zainteresovanou osobou (zničení stop pachatelem), zapomínáním atd. Stopa má souvislost s kriminalistickou událostí především příčinnou. To znamená, že jak jednal pachatel, je příčinou vzniku stopy na místě činu nebo těle oběti, ale může to také znamenat opačný jev, a to obranu oběti a tím vznik stopy na místě činu nebo na těle pachatele. V obou těchto případech většinou existuje i souvislost prostorová a časová.

Ze začátku při ohledání místa činu nelze určit, které z evidentních nebo domnělých změn jsou či nejsou v příčinné souvislosti s událostí, ze začátku se musí všechny považovat za kriminalistické stopy, a tak se s nimi musí i pracovat, dokud nejsou zjištěny poznatky pro jejich vyloučení z okruhu stop. Problematiku stop nemůžeme zužovat jen na místo, kde byl trestný čin vykonán. Trestněprávně relevantní a kriminalistické stopy vnikají u některých činů již během přípravy a často také po spáchání trestného činu.⁵

„Kriminalistickou stopou je tedy změna v materiálním prostředí nebo ve vědomí člověka, která příčinně či alespoň místně souvisí s vyšetřovanou událostí, obsahuje kriminalisticky nebo i trestněprávně relevantní informaci a je zjistitelná i využitelná pomocí přístupných kriminalistických, přírodovědných a technických metod, prostředků a postupů„⁶

---

⁴ srv. Musil, J; a kol.:*Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 75

⁵ srv. Musil, J; a kol.:*Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 76-78

⁶ Musil, J., a kol.: *Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 79

1. 3 Teorie odrazu

Pojem kriminalistické stopy vychází filozoficky z teorie odrazu. Jejich podstatou je exaktně zjištěná skutečnost formulovaná v obecně fyziologické teorii odrazu: „Působí-li na sebe současně dva nebo více objektů, dochází ke vzájemnému předávání informací o jednotlivých objektech navzájem“, viz následující schémata. V praxi se poukazuje na vystřelenou střelu, která přejímá informace o funkčních částech zbraně, ze které byla vystřelena, a analogicky tato střela předává informace o sobě jednotlivým funkčním částem zbraně, se kterými byla ve fyzickém kontaktu. Z těchto postulátů byla postupně v kriminalistice koncipována teorie kriminalistických stop, formulován jejich pojem a vymezen jejich význam.⁷

---

⁷ Protivinský, M; *Za logický a jednotný výklad znalecké kriminalistické identifikace*. Ministerstvo vnitra ČR. 2003. [online] [2006-12-13] Dostupné z http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/2003/03_01/protiv.html

PROCES ODRAZU PACHATELE A JÍM POUŽITÝCH PROSTŘEDKŮ

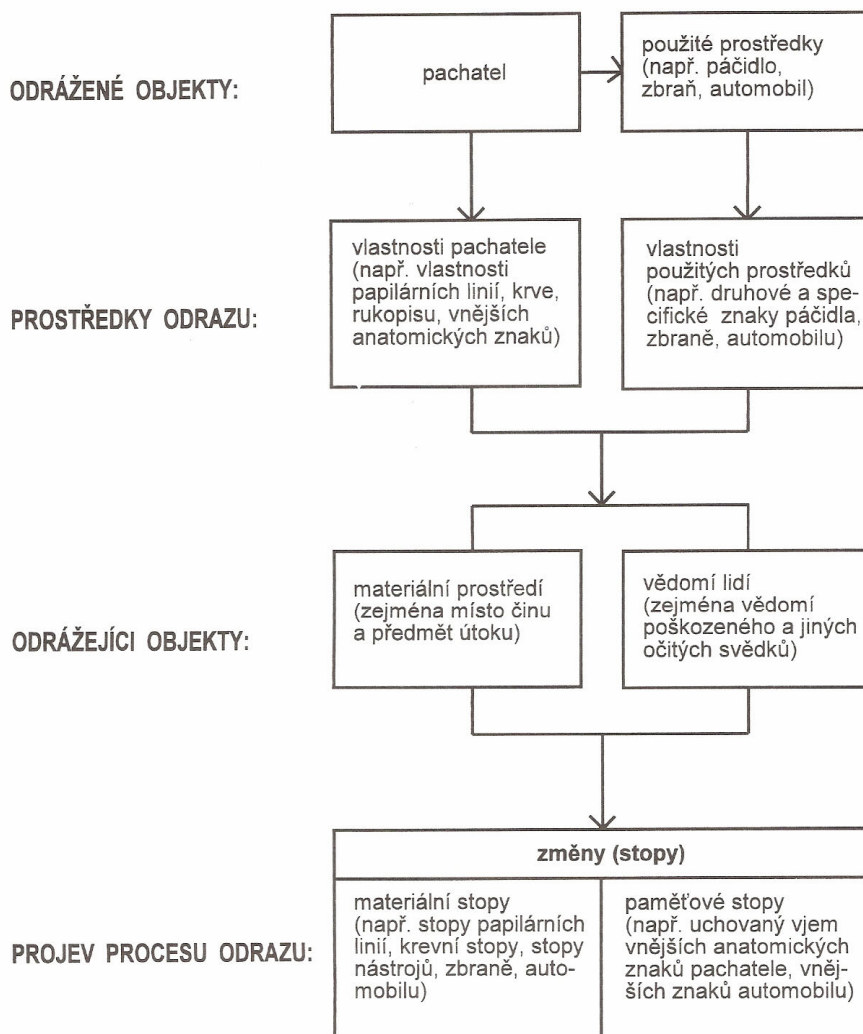

Schéma I. Proces odrazu pachatele a jím použitých prostředků .⁸

⁸ Musil, J; a kol.:*Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 76

PROCES ODRAZU PŘEDMĚTU ÚTOKU

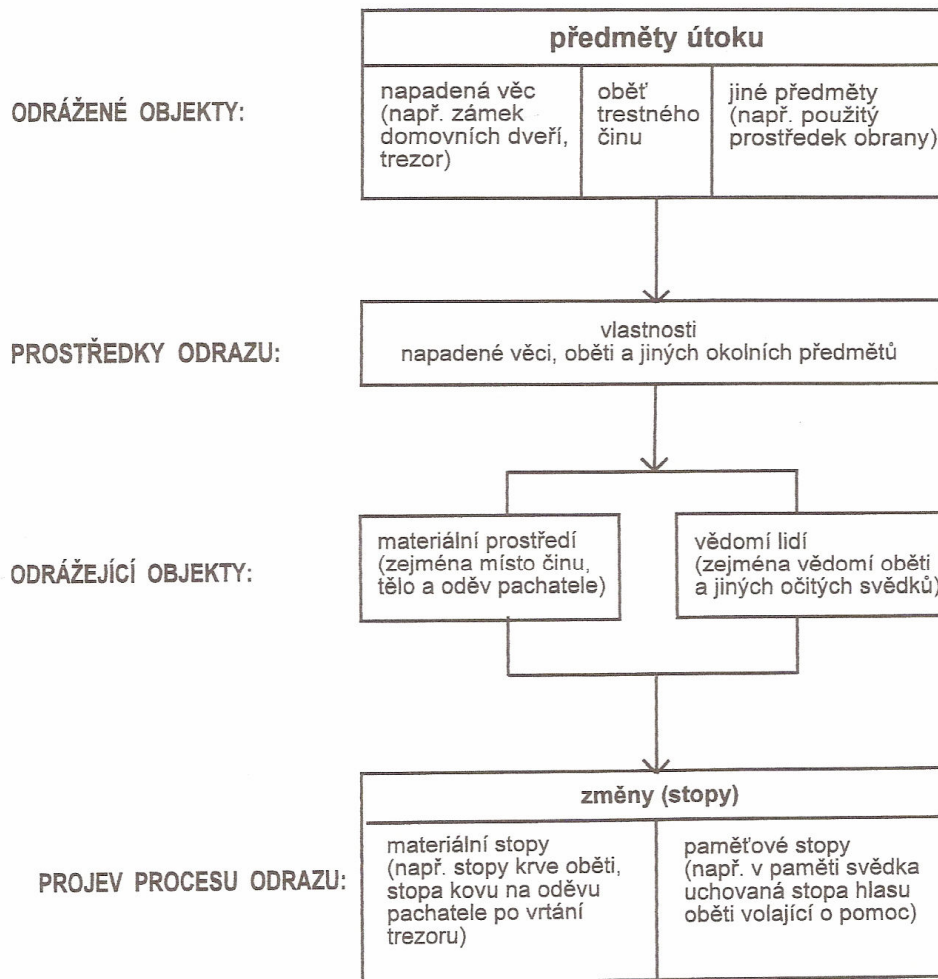

Schéma II. Proces odrazu, předmětu útoku.⁹

⁹ Musil, J; a kol.: *Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 77

1. 4 Druhy kriminalistických stop

Stopy dělíme na stopy paměťové a na stopy materiální. Rozdíl mezi stopou materiální a stopou paměťovou je v jejich vzniku.

Stopy paměťové – vznikají ve vědomí člověka pomocí lidských smyslů. Jako sluchové, zrakové, čichové, chuťové a hmatové. Paměťové stopy jsou ovlivněny vlastnostmi osoby, které má ve své paměti uchované. Paměťové stopy jsou nedostupné, pokud konkrétní osoba nemůže sdělit jejich obsah nebo nechce. Mezi to můžeme třeba zařadit nemožnost sdělení pro nemoc, pro duševní poruchu či pro bezvědomí atd. Stopy mohou být také definitivně ztraceny pokud osoba, která je má uchované ve své paměti, zemře.¹⁰

Stopy materiální – podle jejich obsahu můžeme rozdělit na :

- 1) Stopy, které obsahují základní informaci o struktuře vnější stavby objektu. Sem se řadí stopy daktyloskopické, mechanoskopické, balistické, trasologické atd.
- 2) Stopy, které obsahují základní informaci o struktuře vnitřní stavby objektů. Sem zahrnujeme stopy biologické, chemické, odorologické atd.
- 3) Stopy, které obsahují informaci o funkčních a dynamických vlastnostech. Sem patří stopy hlasu, chůze a ručního písma.
- 4) Stopy, které obsahují sdruženou informaci o vlastnostech objektu. Patří sem stopy daktyloskopické vytvořené krví nebo stopy obuvi atd.^{11 12}

V praxi je skutečnost, že na místě události nelze vycházet pouze s jakéhosi „seznamu“ kriminalistických stop, ale je nutno se zabývat všemi změnami, o kterých je možno se domnívat, že mohou být stopami a pro příslušném vyhodnocení přispět k objasnění a vyšetření konkrétní osobnosti.¹³

---

¹⁰ srv. Hejda, J; a kol.: *Kriminalistika*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2006. str. 17-18

¹¹ srv. Hejda, J; a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. str. 23-24

¹² srv. Porada, V; a kol.: *Kriminalistika*. Praha: PA ČR, 1996. str. 29

¹³ srv. Musil, J; a kol.: *Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 79

1. 5 Význam stop pro vyšetřování trestných činů

Předmětem trestního řízení je skutek, který se stal v minulosti a který orgány činné v trestním řízení, které o něm rozhodují, samy o sobě nepozorovaly a ani se jej neúčastnily. Proto si jeho průběh rekonstruuji pomocí důkazů, jejichž podstatu tvoří poznatky získané z kriminalistických stop. Největší význam kriminalistických stop spočívá v možnosti provádění procesu kriminalistické identifikace, která je podstatou důkazů. Identifikační zkoumání dělíme podle toho, zda se dospěje ke zjištění totožnosti či nikoliv, podle druhu identifikačních znaků, které jsou využívány k identifikaci a podle ztotožňovaných objektů. Za objekty identifikace jsou považovány osoby, zvířata a věci. Pro identifikaci se využívají stopy paměťové i stopy materiální.^{14 15}

Individuální identifikace a nedovršená identifikace – podle toho, zda se ke zjištění totožnosti dospěje či nikoliv, rozlišujeme individuální a nedovršenou identifikaci.

a) Individuální identifikace – tato identifikace má z důkazního hlediska největší význam. Touto identifikací rozumíme situaci, jestliže se během průběhu identifikace dospěje ke zjištění individuálně určitého objektu, jehož vlastnosti se odrazily ve stopě nebo jiném obrazu.

b) Nedovršená identifikace – o nedovršenou identifikaci se jedná tehdy, jestliže proces identifikace není ukončen zjištěním jedinečného objektu, odraženého ve stopě nebo jiném obrazu.¹⁶

Od vlastní kriminalistické stopy (někteří autoři ji výstižně označují jako pramen důkazu) k jejímu použití pro konečné rozhodnutí ve věci však vede ještě dlouhá cesta. Aby bylo možno se stopou dále pracovat, musí být zajištěna prostřednictvím **důkazního prostředku**, kterým je procesní činnost orgánu činného v trestním řízení, která mu slouží ve smyslu trestního řádu k poznání skutkové okolnosti, která má být zjištěna. Důkazními prostředky je např. výslech svědka, obviněného (v případě stop paměťových), či ohledání místa činu, osoby, věci a pod. (v případě stop materiálních).

---

¹⁴ srv. Hejda, J; a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. str. 24

¹⁵ srv. Musil, J; a kol.: *Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995 str. 90

¹⁶ srv. Pjesčák, J; a kol.: *Základy kriminalistiky*. Praha: Naše vojsko, 1976. str. 53

A teprve nyní se dostáváme k **důkazu**, kterým rozumíme **přímý poznatek a nebo výsledek činnosti orgánu činného v trestním řízení při dokazování** (např. obsah výpovědi, výsledek znaleckého zkoumání, poznatky získané při ohledání místa činu apod. Pro lepší pochopení si celou problematiku vysvětlíme na jednoduchém případu. Osoba A je svědkem potyčky osob B a C. V této potyčce dojde k výstřelu, osoba B zůstane mrtvá na místě a osoba C, kterou svědek A není schopen jednoznačně identifikovat, uteče. Ohledáním místa činu se zajistí otisk obuvi osoby C (trasologická stopa), pistole z místa činu a střela (při pitvě) z mrtvoly osoby B (obě balistické stopy), otisk papilárních linií z pistole (daktyloskopická stopa). Výslechem osoby A získáme a vyhodnotíme paměťové stopy, týkající se podoby druhého účastníka vyšetřované události (muže C), na jejichž základě je zadržen pravděpodobný pachatel, na jehož oděvu je zajištěna tmavá skvrna s podezřením na krev (biologická stopa). Kriminalističtí experti vyhotoví znalecké posudky, které jsou využity v procesu kriminalistické identifikace a které odpovídají např. na otázky: Pochází střela z těla muže B z pistole nalezené na místě činu? Patří otisk ze zajištěné pistole podezřelému? Je skvrna na oděvu zadrženého muže lidskou krví a pokud ano, je tato krví zastřelené osoby? Souhlasí trasologická stopa z místa činu s otiskem obuvi podezřelého? A takto bychom mohli pokračovat. Teprve poznatky získané z výše uvedených identifikací můžeme nazvat důkazy použitelnými pro konečné rozhodnutí ve věci.¹⁷

1. 6 Rozdělení důkazů

Důkazy se dělí podle různých kritérií:

- Podle vztahu k obvinění na důkazy usvědčující a ospravedlňující.
- Podle svého pramene na důkazy věcné a osobní.
- Podle vztahu pramene zpráv o skutečnosti k dokazované skutečnosti na důkazy odvozené a na původní.
- Podle vztahu k dokazované skutečnosti na důkazy nepřímé a přímé .

---

¹⁷ srv . Musil, J; a kol.: *Trestní právo procesní* .Praha: C.H.BECK, 2003 str. 377-379

Důkazy usvědčující – prokazují okolnosti, které potvrzují obvinění, tedy svědčí proti obviněnému.

Důkazy ospravedlňující – tyto důkazy potvrzují okolnosti, které vyvracejí obvinění, svědčí ve prospěch obviněného, ať už ho viny zbavují úplně nebo obvinění jen zeslabují.

Důkazy osobní – mezi tyto důkazy se řadí důkaz poskytovaný osobou obviněného, svědky a znalci.

Důkazy věcné – k těmto důkazům se řadí obsah listiny, výsledek místa ohledání věci, poznatky získané ohledáním místa činu, dále důkazy, které spočívají v nějakých předmětech, např. doličné předměty, stopy atd.

Původní důkaz – za původní důkaz je považován důkaz, který je čerpán z přímého, bezprostředního pramene dokazované skutečnosti. Sem řadíme výpověď svědka, který sám viděl událost, o které vypovídá.

Odvozený důkaz – tento důkaz je čerpán z pramene prostředního, odvozeného (opis či fotokopie listiny, výpověď svědka, který slyšel vyprávět o předmětné události).

Při rozlišování důkazů, zda se jedná o důkaz původní či odvozený, se jedná hlavně o to, zda mezi původním pramenem zpráv o události, který byl bezprostředně při ní přítomen nebo s ní byl v jiném bezprostředním kontaktu, a orgánem činném v trestním řízení, jedná se o orgán, který řízení vede, je či není další zprostředkující článek jako nositel informací o události.

Zásada bezprostřednosti vyžaduje, aby orgány činné v trestním řízení použily k dokazování hlavně důkazů původních, protože každý zprostředkující článek přináší riziko oslabení informační hodnoty důkazů.¹⁸

Přímý důkaz – „Je takový, jenž umožňuje učinit přímý poznatek o dokazované skutečnosti, o tom, zda se stala, popř. existuje, nebo se nestala či neexistuje. Přímý důkaz tedy přímo potvrzuje nebo vyvrací dokazovanou skutečnost,“.¹⁹

Sem můžeme zařadit výpověď svědka, který na vlastní oči viděl, jak obviněný vystřelil z pistole, a tím smrtelně zranil poškozeného, přímo totiž prokazuje skutečnost, že obviněný zastřelil poškozeného.

---

¹⁸ srv. Musil, J; a kol.: *Trestní právo procesní*. Praha: C.H.BECK, 2003 str. 392-394

¹⁹ Musil, J; a kol.: *Trestní právo procesní*. Praha: C.H.BECK, 2003 str. 394

Nepřímý důkaz – nebo se jinak může nazývat indicie. Jedná se o důkaz, který dokazuje jinou skutečnost, než která skutečnost je konkrétním předmětem dokazování, přičemž však jde o takovou skutečnost, z níž je možno prostřednictvím logických úvah a zkušeností usuzovat, zda se stala či nestala skutečnost, jež je dokazována.

V případě kriminalistických stop je tedy důležité, zda poznatky z nich získané budou použity jako důkazy usvědčující nebo ospravedlňující, ale jak pomohou k objasnění vlastního děje.²⁰

---

²⁰ srv . Musil, J; a kol.: *Trestní právo procesní*. Praha: C.H.BECK, 2003 str. 394-395

2. Kriminalistická fonoskopie

2.1 Pojem, kriminalistický význam a objekty fonoskopie

Lidský hlas je člověkem artikulovaný zvuk, který slouží ke vzájemnému dorozumívání mezi lidskými jedinci za účelem sdělování informací a myšlenek. Hlas vzniká ve své podstatě jako zvuk v jazýčkové píšťale.

Hlas každého člověka prochází v průběhu života několika charakteristickými vývojovými stádii, během nichž dochází ke změnám zvláštních hlasových znaků. Za nejdůležitější období identifikace osob podle hlasu je období asi od 20 do 60 let, kdy je lidský hlas poměrně dlouhou dobu relativně stálý.²¹

Kriminalistická fonoskopie – pojem

„Kriminalistická audioexpertiza je specifickou metodou kriminalistické praktické činnosti zabývající se zkoumáním lidského hlasu a dalších stop vzniklých ve zvukových záznamech, s cílem zjištění identity mluvící osoby, případně nahrávacího zařízení a dalších okolností, jež jsou v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí“.²²

Fonoskopická zkoumání dělíme do tří oblastí:

- zkoumání hlasových projevů osoby
- zkoumání záznamových prostředků
- zkoumání dalších stop, jež jsou v souvislosti s kriminalistickou událostí

Fonoskopii lze zařadit mezi metody identifikace osob, která identifikuje osoby na základě analýzy řeči.

Na základě analýzy řeči lze typovat věk osoby, vzdělání, původ, povolání a bydliště, provádět identifikaci mluvčího, zjišťovat pravost magnetofonových nahrávek a obsah nekvalitních nahrávek.²³

---

²¹ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 110

²² Straus, J., a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 149

²³ srv. Straus, J., a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 148-149

Hlavní činností v této oblasti je identifikace mluvčího: je-li k dispozici srovnávací materiál, provádí se individuální identifikace na základě řeči. Není-li podezření na určitého mluvčího, provádí se určování skupinové příslušnosti osoby, která mluvený projev uskutečnila, zejména pak věku, povolání, vzdělání, pohlaví, místní a sociální příslušnost.

Za významné se považuje i zjišťování obsahu nahrávek, jejichž kvalita je snížena okolním hlukem, rušením, chybným způsobem nahrávání, popřípadě nahrávání šepotu.

Při zjišťování pravosti záznamu se hledají znaky jeho eventuálních změn, to znamená, zda nedošlo k pozměňování provedeného záznamu v průběhu nahrávání nebo po jeho zhotovení.

24

Během zkoumání záznamových prostředků lze:

- Typovat prostředí, ve kterém byla nahrávka pořízena a popřípadě jej určit (lze typovat, ve které části obce byla nahrávka pořízena nebo odkud se telefonovalo).
- Typovat druh magnetofonu, kterým byla nahrávka pořízena.
- Zjistit, zda dvě části magnetofonové pásky tvořili jeden celek.
- Zjišťovat pravost nahraného magnetofonového záznamu.²⁵

2.2 Vznik, druhy, výskyt stop a podmínky pro jejich existenci

Fonoskopické stopy musí při svém vzniku splňovat určité podmínky obecně platné pro všechny kriminalistické stopy. Musí být splněny podmínky vzniku ve spojitosti s trestným činem, zjistitelnosti současnými kriminalistickými prostředky a minimální doby trvání objektů delší než doba od jejich vzniku do zajištění.

Fonoskopické stopy lze klasifikovat jako stopy, které obsahují informaci o funkčních a dynamických vlastnostech působícího objektu.

---

²⁴ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 111

²⁵ srv. Straus, J., a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 150

Pro provedení objektivního identifikačního zkoumání jsou splněny následující podmínky:

1) princip individuálnosti objektů: u mluvených projevů je individuálnost dána nejen složitostí cesty proudu vzduchu z plic až ke rtům a rozdílnost stavby jednotlivých orgánů, které se účastní na vzniku hlasu u různých lidí, ale i individuálními způsoby vyjadřování.

V případě zkoumání pásků a magnetofonů je individuálnost dána nehomogenitou materiálu, změnami během používání.

2) princip relativní stálosti objektů identifikace: vlastnosti mluvených projevů jsou kromě dětství a stáří poměrně stálé, dochází pouze k pozměňování návyků, případně duševních vlastností, pokud nedojde ke změně vlivem nemoci či úrazu

Vlastnosti pásků a magnetofonů se časem prakticky nemění kromě poměrně pomalého opotřebování, je ale zapotřebí brát v úvahu možnost poškození, oprav nebo přestavby. V dnešní době se ovšem masivně rozšířila digitalizace záznamu zvuku, což výrazně zvýšilo kvalitu záznamu.²⁶

2.3 Zjišťování a zasilání stop k fonoskopickému zkoumání

K tomu, aby zkoumání proběhlo úspěšně, je důležitý správný postup při zajišťování sporných a srovnávacích materiálů. Nejdůležitější je, aby se srovnávací i sporné magnetofonové záznamy zajišťovaly v originále a byly co nejméně přehrávané.

Originální nahrávka co nejméně přehrávaná se vyžaduje ke zkoumání proto, aby byl zachován její původní stav a aby nedošlo k poškození a snížení kvality záznamu a nebo k poškození a zničení mechanických a magnetických stop na pásku, důležitých pro případnou identifikaci magnetofonu. Před zkoumáním se nahrávky nijak nedoplňují, nijak se také nestříhají, ani neoznačují.

Magnetofonový záznam je třeba chránit před vlivy elektromagnetických polí, před mechanickým poškozením (pomačkání, přetržení, znečištění), před vlivy klimatickými (vlhko a teplo). Pásky se proto musejí vkládat do pevných obalů, nejlépe do krabic z plastické hmoty.

---

²⁶ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 112-113

Pásky se také nesmějí zasílat bez obalu nebo bez cívky. Pásky kazetové se ponechávají v původních obalech.

Digitální záznam zvuku je metoda kdysi používaná jen profesionály a v dnešní době se již bez ní neobejdeme, pokud chceme něco kvalitně nahrát. Zatímco u analogového záznamu je kvalita záznamu daná souhrnem nedokonalostí celého přenosového řetězce (např. šum a zkreslení magnetofonů a pásků použitých pro prvotní záznam a kopírování), u digitálního záznamu dat je kvalita záznamu daná převážně nastavením parametrů záznamu a po celou dobu uchování ve stejné kvalitě, zejména pro archivaci dat. Digitální záznam zvuku v dnešní době v podstatě vytlačuje záznam analogový.^{27 28}

Materiály, které jsou při fonoskopickém zkoumání zpracovávány se třídí podle základních hledisek:

- podle kvality
- podle kvantity
- podle místa v procesu kriminalistickotechnické identifikace.

U jednoho a téhož zvukového záznamu lze nalézt několik a zcela odlišných objektů zkoumání podle zaměřené expertizy. Při zkoumání mluvených projevů je objektem zkoumání člověk a jeho pronesená řeč zaznamenaná v nahrávce. Během zkoumání objektů odrážejících se ve vlastnostech zvukových záznamů jsou tím prostředí, magnetofon, mikrofon a magnetofonový pásek a odraz jejich účasti na procesu zaznamenání zvuku, zachycený na pořízené nahrávce.²⁹

---

²⁷ srv. Chmelík, J; a kol.: *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 112-114

²⁸ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 113-114

²⁹ srv. Straus, J., a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 154-155

2. 3. 1 Dělení objektů zkoumání

Objekty zkoumání můžeme rozlišovat jak z hlediska kvalitativního, tak z hlediska kvantitativního.

Zkoumání objektů z kvalitativního hlediska

Pod touto klasifikací se nerozumí technická úroveň pořízené nahrávky, ale rozlišování jednotlivých projevů ze stylistického hlediska (spisovnost-nespisovnost, monologičnost-dialogičnost). Tyto stylistické charakteristiky mají velký význam jak pro volbu použitelných metod zkoumání, tak pro výběr vhodných srovnávacích materiálů. Obsahová stránka nahrávek se liší podle toho, zda jde o jazykové projevy anonymní či neanonymní.

Případy, kdy se anonymní mluvčí snaží utajit svou identitu, mají například ráz výhrůžných, protispolečenských, vyděračských či teroristických telefonátů, ať již jsou určeny jednotlivým osobám, které si z telefonického rozhovoru pořídily magnetofonovou nahrávku, nebo na úřední místa disponující nahrávací technikou.

U nahrávek neanonymního charakteru jde zejména o případy, kdy rozmluva dvou či více známých osob byla nahrána a slouží jako důkaz protiprávního jednání či konání.³⁰

Zkoumání mluvených projevů z kvantitativního hlediska

Tímto zkoumáním rozumíme rozlišování rozsahu předkládaných nahrávek, má bezprostřední důsledky pro samotnou zpracovatelnost jednotlivých záznamů, tak i pro stupeň přesnosti závěrů zkoumání.

Platí zásada, že čím je předložený záznam mluveného projevu rozsáhlejší, tím jsou výsledky zkoumání lepší. Policejní praxe se však setkává s případy anonymních mluvčích s mluvenými projevy velmi krátkými, které obsahují většinou 10 až 20 replik mluvčích (to

---

³⁰ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str., 114

³¹ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 114

znamená jednotlivých nepřerušovaných vystoupení osob zúčastněných na rozhovoru) včetně úvodních a závěrečných formulací. (příloha č. 2)

Rozsah zkoumaných projevů má také značný vliv na možnost využití jednotlivých metod fonoskopického zkoumání. Metody akustické a fonetické analýzy, pracující s poměrně malými měrnými jednotkami, mohou zpracovávat i projevy menšího rozsahu.³¹

2. 3. 2 Materiály sporné, srovnávací, pomocné

Z hlediska procesu kriminalistické identifikace se klasifikace objektů zkoumání týká předkládaných nahrávek, které se dělí na sporné a srovnávací.

Materiály sporné: tyto materiály tvoří zejména mluvené projevy, které jsou v příčinné souvislosti s trestným činem. Jejich původce není znám nebo je potřeba jeho účast dokázat v nahrávce. Jedná se obvykle o případy, ve kterých byl zvukový záznam prostředkem ke spáchání trestného činu nebo může přispět k objasnění některých okolností, důležitých pro trestní řízení (může se jednat třeba o záznam řeči sebevraha na rozloučenou), nebo jako i zvukové záznamy, které mají zakrýt skutečný stav věci nebo předstírat neexistující skutečnost.

Materiály srovnávací: jedná se o materiály, záznamy zvuku, které pocházejí od známé osoby. Charakteristikou srovnávacích materiálů je jejich závislost na materiálech sporných. Jedná se tedy o materiály druhotné, odvozené. Srovnávací materiál se zajišťuje s přihlédnutím ke kvalitě sporného materiálů a závažnosti případu po vyhodnocení expertem.³²

---

³² srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 114-115

Mezi srovnávací materiály patří:

Ukázky řeči: ukázky řeči zajišťuje zpravidla policejní pracovník. Jedná se o záznamy přirozených rozhovorů, ať už se jedná o přímé nebo telefonické rozhovory, zpravidla jsou pořízené bez vědomí prověřované osoby. Ukázky řeči se zpravidla získávají v těch případech, kdy nelze získat zkoušky řeči a hlasu. Zkoumání prováděné pouze na základě ukázek řeči snižuje přesnost závěrů zkoumání.

Zkoušky řeči: zkoušky řeči a hlasu pořizuje expert popřípadě specialista s prověřenou osobou. Postupuje se tak, že osoba se požádá, aby vyprávěla plynule svůj životopis a pronesla svůj projev, který je odpovídající nebo podobný obsahu sporného materiálu, tedy vyprávění, dialog, odpovědi na otázky, čtení textu apod. Podle okolností se obsah dialogu zaměří na záliby prověřované osoby tak, aby se prověřovaná osoba zbavila strojenosti a mluvila přirozeně. Prověřovaná osoba se v rozhovoru nepřerušuje i kdyby odbočovala od tématu.

Zkoušky hlasu: pořizují se s prověřovanou osobou za účelem získání záznamů vět nebo jejich částí vyskytujících se ve sporném mluveném projevu a ve vybraných analýzách sporného materiálu. Nejprve se věty nahrají několikrát za sebou, poté se nechají opakovat tak, jak byly řečeny ve sporném záznamu, to znamená, že se namluví stejně rychle, stejně hlasitě a se stejnou intonací a důrazem. O provedení zkoušky hlasu a řeči se pořídí protokol.

Kromě srovnávacích a sporných materiálů se získávají i materiály pomocné. Pomocné materiály charakterizují okolnosti vzniku srovnávacích a sporných materiálů. Jedná se především o písemné materiály pořízené v souvislosti s vyšetřovaným případem. Jedná se o protokol o ohledání, protokoly o výsledku a jiných vyšetřovacích úkonech, které představují podpůrný zdroj informací a jsou nazývány vedlejšími objekty kriminalistické fonoskopické expertízy.³³

Za potřebné informace, které se vztahují k předpokládaným srovnávacím a sporným materiálům, se považují především:

- okolnosti vzniku srovnávacích a sporných materiálů
- časové údaje týkající se vzniku srovnávacích a sporných materiálů

---

³³ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 115

- podmínky, v nichž se srovnávací a sporné materiály nacházely od doby jejich vzniku do doby předložení zkoumání (úmyslné zásahy, povětrnostní vlivy, poškození, opravy nahrávacích zařízení apod.).

Ve sporných materiálech jsou velmi často zachyceny různé zvuky, které nesouvisí s řečí osoby. Jedná se o zvuky, které charakterizují informační cestu, kterou byl sporný materiál získán, jednak zvuky charakterizující prostředí, případně prováděnou činnost v době vzniku sporného materiálu, a jednak zvuky charakterizující nahrávací zařízení. Vyhodnocení těchto zvuků může přispět k úspěšnému zkoumání konkrétní události. Po odstranění rušivých kmitočtů lze v současné době v řadě případů vyhodnotit různé zvuky. Lze tak určit zda bylo telefonní spojení uskutečněno z bytové stanice nebo z mincovního automatu či z mobilního telefonu a o jaký druh telefonní budky se jednalo, zda u ní byly otevřené dveře apod. Mezi dobře identifikovatelné zvuky patří otevírání a zavírání dveří, škrtnutí zápalkou, zapálení zapalovače, cinknutí lžičkou, zvuky kroků apod. Poměřováním dozvuků je možno alespoň přibližně určit velikost místností, ve kterých bylo mluveno.

Při zkoumání zvuků slouží jako pomocná kritéria zvuky přidružující. Jedná se o zvuky jedoucí tramvaje, vlaku, zvuky zvířat, zvuky automobilu, tikot hodin apod. Patří sem zachycení televize nebo rozhlasu.

Diskutovanou otázkou je problematika identifikace osob, když mluvčí nějakým způsobem úmyslně pozměňuje svůj hlas do telefonu. ***Nečastější způsoby změny hlasu jsou:***

- změna výšky hlasu, kdy se jedná o úmyslně hluboký nebo naopak vysoký hlas
- mluvení kdy je telefon zakryt nejčastěji kapesníkem
- zhoršení artikulace řeči pomocí nějakého předmětu umístěného v ústech
- změna hlasu pomocí počítačové úpravy

Sporný materiál je neopakovatelný, jedinečný a většinou jej příjemce nemůže při vzniku ovlivnit. Při zajišťování sporného materiálu však lze někdy dosti výrazně ovlivnit jak technickou kvalitu, tak i jazykové vlastnosti.³⁴

---

³⁴ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 116

2. 3. 2. 1 Sporné materiály – práce s anonymními telefonáty

Toto se týká především *anonymních telefonátů* na operační střediska Policie ČR, zejména se jedná o linku tísňového volání. Toto se týká ale i ostatních anonymních telefonátů, které se nahrávají. V těchto telefonátech se zejména jedná o oznámení připravovaného trestného činu.

Nahrávka takového druhu telefonátu může sloužit k typování údajů o osobě anonymního mluvčího, popřípadě k porovnávání hlasu s hlasem vytypované osoby. Kvalitu sporného materiálu lze z technického hlediska ovlivnit úrovní péče o nahrávací zařízení: vhodné připojování magnetofonu k telefonní lince, udržování magnetofonu v naprosté čistotě atd.

Obsahová kvalita sporného materiálu u anonymních telefonátů závisí na taktice vedení rozhovoru ze strany přijímací osoby. Osoba, která telefon přijímá může v řadě případů svým chováním a reakcemi výrazně ovlivnit rozsah nahrávky.³⁵

Pokyny pro vedení hovoru s anonymním mluvčím:

- V první řadě je důležité rozhovor co nejvíce prodloužit. Je důležité, aby projev anonymního mluvčího obsahoval co nejvíce potřebných znaků. Velmi vhodné je předstírat špatnou slyšitelnost a celý úsek si nechat znovu opakovat a to hlasitěji a zřetelněji. Vhodné je taky pokládat krátké otázky, a tím volajícího přimět k odpovědím.
- Pokud volajícímu není rozumět díky tomu, že mluví příliš rychle, je třeba ho na to upozornit. Říci mu, aby vše řekl znovu a pomaleji.
- Pokud nabudeme dojem, že je projev předem připraven, popřípadě se mluvčí snaží měnit hlas, je třeba mu klást řadu otázek na různé podrobnosti, popřípadě předstírat, že mu není rozumět s cílem volajícího donutit vyjádřit se spontánněji, aby se u něho projevily nepřipravené reakce, a tedy přirozený způsob řeči. V případě připravovaného rozhovoru bývá pravidlem, že mluvčí text ještě jednou zopakuje a poté zavěsí. V tomto případě nemá smysl klást otázky ještě dříve než text zopakuje po druhé, ale ihned po opakování mu sdělit, že mu nebylo rozumět.

---

³⁵ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 116

V obavě, že se volající zamýšlí rozhovor ukončit, je povolena výjimka a je přerušena řeč před koncem.

- Příjemce telefonu se musí snažit navázat s volajícím důvěryhodný vztah, dát mu najevo, že jeho hrozby, upozornění, kritiku a jiné bere vážně a je ochoten mu vyjít vstříc.
- Z taktického hlediska je výhodné, jestliže je během rozhovoru přítomna ještě další osoba, která však nesmí do rozhovoru zasahovat. To by totiž na volajícího mohlo mít negativní vliv.
- Je dobré volajícímu klást co nejvíce doplňujících otázek, na něž musí odpovědět více než ano či ne. K zabránění předčasnému ukončení rozhovoru se kladou otázky zaměřené na konkrétní podrobnosti, týkající se místa a času.
- Při rozhovoru je třeba postupovat aktivně, musíme mu dát najevo zájem o sdělení. Volajícímu nelze poskytovat čas na rozmyšlenou, jelikož by rozhovor mohl ukončit, a dále je třeba ihned klást další otázky. Rozhovor také neukončujeme sami, ale až po skončení ze strany mluvčího, aby se mohly využít i znaky spojené se zavěšením sluchátka a s rozpadem spojovací cesty.³⁶

Vedle záznamů anonymních telefonátů mohou být sporným materiálem různé magnetofonové nahrávky související s trestným činem. U sporného materiálu se stanovuje stupeň zpracovatelnosti, který závisí na jazykových vlastnostech, zejména stylové charakteristice projevu a jeho délce. Sporný materiál je zpracovatelný a využitelný pro identifikaci mluvčího tehdy, když obsahuje takové množství fonetických, jazykových a elektroakustických znaků, které jsou v souhrnu u jiného objektu neopakovatelné a jedinečné.

Materiál, který se může označit jako zpracovatelný, aby u něho mohl být předpoklad vyslovení jednoznačného závěru expertizy, musí splňovat následující podmínky:

- Originální nahrávka, která je co nejméně přehraná.
- Přirozený způsob řeči.
- Relativní souvislost jazykového projevu.
- Rozsah jazykového projevu nad 15-20 vět.
- Srozumitelnost zaznamenaného projevu.

---

³⁶ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 116-118

Obtížně zpracovatelné nahrávky jsou takové, jejichž vlastnosti neodpovídají zcela výše uvedeným podmínkám. Patří sem například:

- Nahrávka jako kopie.
- Projev je kratší a méně souvislý.
- Srozumitelnost je částečně snížena.
- Mluvčí se snaží měnit způsob řeči

V současné době tak jako trestná činnost, tak i počet anonymních telefonátů podstatně roste. Aby se bylo možno v nich orientovat, byla v Praze vytvořena databáze anonymních telefonátů, pomocí níž je možné porovnávat nově dodaný záznam anonymních telefonátů, nebo nahrávku vytypovaného mluvčího. Systém umožňuje rychlou orientaci v databázi a nalezení takového záznamu, který se svými charakteristikami blíží nově dodané nahrávce.

Principem databáze anonymních nahrávek je to, že nahrávky jsou ukládány podle stanového klasifikačního rastru, do kterého jsou ukládány potřebné údaje o sporné nahrávce.

Srovnávací materiály musí mít co nejlepší kvalitu. Při zajišťování je důležité dodržovat dané pokyny:

- Musí se nahrávat na jinou nahrávku, než na tu, na který je sporný materiál.
- Nahrávku pořizovat digitální technologií a pokud musíme použít analogový záznam, tak musíme dodržovat následující pokyny:
  - Mělo by se nahrávat rychlostí alespoň 9,5 cm/s.
  - Bateriové magnetofony používat jen výjimečně.
  - Používat kvalitní směrový mikrofon, který je nasměrovaný na podezřelého.
  - Rozhovor by se měl odehrávat ve vhodné místnosti, to znamená tam, kde se co nejméně uplatňují rušivé vlivy.
- Magnetofon má obsluhovat jiná osoba, než která vede rozhovor.

Srovnávací materiály by se měly pořizovat až po důkladné jazykové a stylistické analýze sporného materiálu.³⁷

---

³⁷ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 118-120

2.4 Způsoby kriminalistického a expertizního zkoumání fonoskopických stop

Fonoskopická expertiza se zabývá komplexním zkoumáním zvukových záznamů.

Expertiza se vnitřně dělí na:

- zkoumání mluvených projevů
- zkoumání vlastností samotného záznamu

Při zkoumání mluvených projevů se věnuje pozornost hlavně obsahu a vlastnostem zaznamenaného projevu. Naopak při zkoumání vlastností samotného záznamu se sledují spíše rušivé vlivy, pásmo spektra záznamu atd.

Zkoumání mluvených projevů

Pokud je k expertize zaslána sporná nahrávka, lze určit skupinová příslušnost mluvčího, lze typovat jeho věk, vzdělání, povolání a pohlaví. Pokud se vyskytuje více sporných nahrávek lze je vzájemně porovnávat, porovnávat mluvčí v jednotlivých nahrávkách.

Pokud máme k dispozici materiál od podezřelé osoby, tak se provádí individuální identifikace. Je třeba posuzovat okolnosti vzniku mluveného projevu. U nahrávek, kdy je jejich kvalita snížena, se zjišťuje obsah nahrávky.

Při ověřování pravosti záznamu, se zjišťují znaky eventuálního pozměnění záznamu. Pravost se ověřuje na základě zkoumání nejen zaznamenané řeči, ale i technických vlastností nahrávky.

Zkoumání vlastností samotného záznamu

Zkoumání vlastností samotného záznamu se zaměřuje jak na individuální identifikaci objektu, který ovlivňuje tyto vlastnosti, tak na určování jeho charakteru.

Určuje se význam určení místa, kde mluvený projev probíhal. Zkoumáním vlivu prostředí se zjišťuje, ve které části obce rozhovor probíhal, nebo odkud bylo telefonováno.

Zkoumá se mikrofon, zda byl schopen zachytit zvuk v takové kvalitě, s jakou byl sporný záznam pořízen. Zkoumá se vliv magnetofonu na vlastnosti záznamu. U magnetofonových pásků se určuje, o jaký druh se jedná, zda tvořily dvě nebo více částí pásku jeden celek.³⁸

---

³⁸ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 120-121

Samostatná fonoskopická expertíza, která slouží k identifikaci objektu, je dosti složitá a náročná na přístrojovou techniku. Je nutné ji provádět na specializovaném pracovišti.

Analýza mluveného projevu se provádí ze tří hledisek:

- jazykového rozboru
- fonetického rozboru
- elektroakustického rozboru

Během elektroakustického zkoumání se nejvíce využívá měření na sonogramech. Sonogram vyjadřuje grafickou závislost kmitočtu na čase, délka jednoho sonogramu je obvykle asi 2,4 s. Nejčastěji se využívají tři druhy sonogramů: úzkopásmový, širokopásmový, vrstevnicový. Jazykový rozbor sporného materiálu dává možnost typovat mluvčího, stanovit, co mluvčího spojuje s různými sociálními skupinami, které určují územní a věkové hranice, povolání, vzdělání, apod.

Pohlaví se určuje ze sporných nahrávek převážně analýzou fonetickou a elektroakustickou. Při zjišťování věku se vychází u dobově omezených jazykových prostředků.

Mluvená řeč poskytuje pro typování určení místní příslušnosti největší možnost, neboť nářečí jsou pro ni charakteristická. V mluvené formě se uplatňují i jazykové vlastnosti, které si neuvědomujeme, ale které jsou hodnotné pro územní zařazení. Mezi specifické znaky patří melodie, kvalita některých hlásek. Při typování vzdělanosti mluvčího se vychází z celkové jazykové úrovně.³⁹

2. 5 Odmítnutí spolupráce při pořízení srovnávacího materiálu

Jaký postup ale zvolit v případě, když podezřelá osoba odmítne spolupracovat na pořízení srovnávacího materiálu? Je logické, že se nemůžeme smířit se situací, kdy bychom se připravili o možnost získat zákonnou cestou srovnávací materiály, které nám mohou pomoci k objasňování případu. (příloha č. 3) Na výše uvedenou možnost se musíme připravit ještě před prvním výsledkem dotčené osoby. Je třeba si zabezpečit technické zařízení sloužící k hlasovému záznamu a celý úkon od jeho počátku zaznamenávat. Obviněného je nutno seznámit s tím, že jeho výpověď bude protokolována a rovněž o ní bude pořízen fonoskopický záznam. Pochopitelně je nutné jej poučit o jeho právech, včetně možnosti odmítnout výpověď

---

³⁹ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 121-123

i další úkony. V případě, že dotčená osoba (obviněný, osoba podezřelá ze spáchání trestného činu) souhlasí s pořízením nahrávek ukázky a zkoušky řeči či hlasu, postupuje se klasickým způsobem, to znamená :

- obviněný bude vyrozuměn, že bude jeho výslech nahráván za účelem získání srovnávací nahrávky jeho hlasu k dalšímu expertnímu zkoumání
- nebo obviněný bude vyzván k přečtení předloženého textu (předem připraveného podle nahrávky).

Pokud tyto úkony odmítne, je k dispozici legálně získaná část jeho výpovědi, i když třeba jen její krátký úsek, kdy po poučení o svých právech vypovídat k věci samé odmítne.

Jinou možností je použití materiálů z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, který byl získán zákonným způsobem (dle § 88 tr.ř.)⁴⁰ či z úkonu sledování osob a věcí (dle § 158d tr. ř.)⁴¹

Na závěr bych ještě uvedl jeden netypický konkrétní příklad z mé praxe, kdy se jednalo o trestní stíhání občanů Turecka obviněných pro trestný čin Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187, odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákona⁴², kterého se měli dopustit tím, že se od měsíce dubna do měsíce listopadu 2004 na území České republiky, Turecka a SRN v rámci organizované skupiny podíleli na nedovoleném dovozu, vývozu a prodeji drog. Jeden obviněný z této skupiny odmítl vypovídat, ale souhlasil s pořízením srovnávací nahrávky svého hlasu. (příloha č. 4)

3. Kriminalistická odorologie

3.1 Pojem a kriminalistický význam odorologie

Každý z nás, ať se nám to líbí nebo ne, šíří nějaký přirozený pach. Stejně je to i u zvířat rostlin či předmětů. Identifikaci osob a věcí za pomoci těchto neviditelných stop se zabývá kriminalistická odorologie. Všechny látky ze svého povrchu uvolňují atomy či molekuly, které tak charakterizují jejich složení. Intenzita uvolnění je velmi různá.

---

⁴⁰ blíže ustanovení § 88 trestního řádu

⁴¹ blíže ustanovení § 158 odst. d trestního řádu

⁴² blíže ustanovení § 187 odst. 1,4 trestního řádu

Pach je možné tedy definovat jako plynnou látku, která je schopna pro dosažení určité koncentrace vyvolat alespoň jeden z následujících jevů:

- čichový vjem člověka nebo odpovídající odezvu zvířete
- odezvu analytického přístroje.

Pach je vždy spojen s dvěma vlastnostmi:

- s přítomností cizí látky v plynném stavu
- je rozptýlen v mikromnožství ve vzduchu.⁴³

3. 2 Vznik, typické druhy a výskyt odorologických stop

Nejdůležitějším zdrojem tělesného pachu je pot. Pot je vylučován nepřetržitě pomocí potních žláz, které jsou rozmístěné po celém těle. Pot se skládá z vody, minerálních solí, organických látek i z významného podílu těkavých látek. Mezi ně patří zejména volné mastné kyseliny, kyselina mléčná, pyrohroznová, nižší alkoholy, ketony a aldehydy. Některé z těchto látek v potu vznikají primárně a další sekundárně působením kožní mikroflóry na pot. Tělesný pach pochází z těkavých látek, které jsou primárně vylučovány potem, a jednak z látek sekundárně vzniklých. Složení látek těkavých je individuální, zatímco látky druhé skupiny individuální charakter nemají.

Lidský pach a jeho individualizace je dána řadou okolností, které mají na lidského jedince vliv. Mezi okolnosti patří: věk, rasa, pohlaví, způsob života, nemoci, používání léků, pracovní zařízení, konzumace tabákových a alkoholových nápojů, používání kosmetických prostředků apod.⁴⁴

3. 3 Využití psa ke sledování pachové stopy

Každý člověk zanechává při svém pohybu pachovou stopu. Na každém předmětu, který měl člověk u sebe nebo v ruce, zůstává lidský pach. Ke sledování pachových stop nebo na další pachové práce se používají pátrací psi. Nejčastějším způsobem použití služebního psa je

---

⁴³ srv. Straus, J; a kol.: *Kriminalistika, kriminalistická technika*. Praha: PA ČR, 2004. str. 76-77

⁴⁴ srv. Hejda, J; a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. str. 49-50

vyhledávání pachatele po pachové stopě, a to z místa činu. Včasným zajištěním místa činu, jeho správným ohledáním, vyhledáním a zajištěním stop všeho druhu i jiných důkazních materiálů a zjištěním a vytěžením svědků lze zjistit nejdůležitější okolnosti, potřebné pro objasnění skutkové podstaty vyšetřované události. O možnostech využití psa a jeho nasazení by měl rozhodnout policista, který provádí obhlídku místa činu jako první. Policista by měl být tedy schopen vyhodnotit situaci, zda jsou zde vhodné podmínky pro použití psa. Psovod se psem by měl být povolán na všechny případy, kromě těch, kde je zcela zjevné, že použití psa je bezpředmětné (například pachatel dopravní nehody z místa odjede). U trestných činů lze řádným ohledáním místa činu získat první potřebné podklady k pátrání po pachateli a odcizených věcech, důkazy k jeho usvědčení.⁴⁵

Pro úspěšné použití pátracího psa je nutné dodržet některé zásady:

- Rychlé povolání psovoda na místo činu - v žádném jiném způsobu použití služebního psa nehraje tak významnou roli čas, jako při použití psa ke sledování pachové stopy. Proto je nutné povolat psovoda co nejrychleji po oznámení skutku.
- Řádné zajištění (uzávěra) místa činu. Přitom je nutné zabránit vstupu nezúčastněných osob a místo uzavřít v co nejširším okruhu.
- K psovodovi musí být určen člen doprovodné hlídky, který plní uložené úkoly. Člen doprovodné hlídky by měl být vybaven chirurgickými rukavicemi a igelitovými sáčky, aby mohl zajistit věcné stopy nalezené v průběhu sledování pachové stopy.

Pes je schopen vyhledat a sledovat pachovou stopu z místa činu až k pachateli (k jeho úkrytu či bydlišti, nebo například na zastávku autobusu, vlaku do místní restaurace atd.). Pes zpravidla postupuje ve směru pachové stopy. Na stopě může pes nalézt rozličné předměty, které pachatel na trase při svém pohybu ztratil nebo zahodil. Tyto „věcné stopy“ často nesou další stopy pachatele, které mohou vést k jeho dopadení. Proto tyto stopy zajišťujeme s velkou opatrností, tak aby nedošlo ke zničení, znehodnocení dalších možných stop. Na pachové stopě mohou být zjištěny další kriminalisticky hodnotné stopy, jako například trasologické stopy. V případech, kdy dojde pes k pachateli, je vypracování pachové stopy považováno soudy jako nepřímý důkaz. Rovněž tak nalezené předměty, na kterých jsou

---

⁴⁵ srv. Eis, V; : *Pachová práce služebních psů*. Praha: MAGNET-PRESS s.p, 1991. str. 16-19

následně zajištěny další kriminalistické stopy, a stopy nalezené na pachové stopě, jsou v trestním řízení vyhodnoceny jako důkazy.⁴⁶

3. 4 Principy odorologické identifikace

Odorologická identifikace je založena na principech :

- 1) Tělesný pach se vylučuje nepřetržitě a nezávisle na vůli člověka. Složení některých složek je podmíněné geneticky, relativně neměnné v čase a individuální.
- 2) Individuálnost pachu je dána chemickým složením některých složek.⁴⁷

Odorologická identifikace je tvořena:

- Objektem - je to nositel pachu.
- Prostředím - zde se odráží pach objektu a prostředí, je substrátem odorologické stopy.
- Subjektem – sem patří vše včetně prostředků.

Odorologické stopy mají zvláštní rysy, tyto rysy jsou způsobené fyzikální povahou pachu. Jedná se o velmi malé množství pachových látek, které stopy tvoří. To vyžaduje určitý specifický přístup a také stopa má jen omezenou časovou trvanlivost.

V praxi se odorologické stopy vyskytují ve dvou formách, z nichž každá forma vyžaduje využití jiných metodik. Jedná se buď:

- Odorologické stopy na předmětech, které vznikají při kontaktu těchto předmětů s původcem pachu nebo jeho substituty.
- Odorologické stopy – pachy, které vznikají vylučováním pachových látek do okolí původcem pachu. Stopy – pachy jsou velmi nestálé a jejich praktické využití je omezeno na uzavřené prostory.

Objekt, který stopu vytvořil, nemusí být zároveň původcem pachu. Tato stopa může vzniknout působením jeho substitutu. Jako substitut může být :

---

⁴⁶ srv. Eis,V; : *Pachová práce služebních psů*. Praha: MAGNET-PRESS s.p, 1991. str.

⁴⁷ srv. Hejda, J; a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. str. 50

- Částice lidských tkání nebo výměšky (vlasy, nehty, pot, sliny), které fyziologicky souvisí s tělesným pachem. Moč je ale například zdrojem nespecifického pachu.
- Nebo se může jednat o předměty, které jsou v neustálém kontaktu s osobou, jako je obuv, oděv, hodinky, doplňky, klíče apod. Pach na nich může být poměrně silný.

Toto hodnocení není však jednoznačné, jelikož se objekty jednotlivých skupin překrývají.⁴⁸

Odorologické stopy jsou časově omezené a nestálé. Toto tvrzení platí nejen o stopě pachu, ale také o stopě na předmětu. Jedná se o dva důvody nestálosti:

- Z důvodu toho, že pachové látky jsou těkavé, tak se tím snižuje plynule množství ve stopě. Pokud toto množství klesne pod určitou mez, tak přestává být stopa využitelná.
- Určité pachové látky mohou po vytvoření stopy podléhat chemickým změnám, jedná se třeba o oxidaci. Pokud k takové změně dojde, stopa tak ztrácí svoji individualitu.

Tyto změny probíhají současně. Rychlost těchto změn bude silně závislá na vnějších podmínkách, teplotě, proudění, vlhkosti vzduchu.⁴⁹

Identifikace osob a věcí podle jejich pachu je možno provést buď prostřednictvím živého objektu, zpravidla pomocí psa (služební kynologie) olfaktorickými metodami nebo v některých jednoduchých případech na základě přístrojové analýzy (alkohol, výbušniny, tabák, hořlaviny).

Olfaktorické subjektivní metody identifikace osob a věcí podle pachu nespádají do metod kriminalistické odorologie. Jsou uváděny z toho důvodu, že v praxi jsou široce využívány, a také z toho důvodu, že citlivost a rozlišovací schopnost čichového orgánu psa je ideálním využitím, k němuž by se přístrojové metody měli přiblížit.

---

⁴⁸ srv. Hejda, J; a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. str. 50

⁴⁹ srv. Straus, J; a kol.: *Kriminalistika, kriminalistická technika*. Praha: PA ČR, 2004. str. 174

Služební psi jsou využívány každodenně zejména při vyhledávání a označování osob, jsou využívány při detekci věcí, vyhledávání výbušnin, zbraní, drog, tabáku, požárů, zvířat a na detekci úniku zemního plynu.

3. 5 Vyhledávání, zajišťování a zasilání odorologických stop ke zkoumání

Problematika vyhledávání a zajišťování pachových stop je velmi složitá, významně se liší od vyhledávání a zajišťování ostatních kriminalistických stop. Rozdíl je dán hlavně tím, že pachové stopy jsou neviditelné a žádným způsobem je ani zviditelnit nelze. Je důležité při vyhledávání pachových stop postupovat zcela logicky. Je nezbytné tímto způsobem vytipovávat různá místa, kterých se daná osoba mohla dotknout, je nutné vyhledávat předměty, která pohodila nebo na místě zanechala. Proto osoba, která odorologické stopy vyhledává a zajišťuje, musí mít stále na paměti, že pachová stopa je velmi citlivá vůči okolním jevům, které na ni mohou působit, a tím lze pachovou stopu zničit.

Vyhledávání a zajišťování stop se liší, zda se jedná o stopy zdroje pachu nebo pachové stopy.⁵⁰

Stopy – zdroje pachu : při vyhledávání těchto stop nejsou zpravidla žádné potíže. Pokud se jedná např. o části oblečení , zbraně, nástroje, tašky atd., je jejich přítomnost na místě činu zpravidla ihned jasná. Zatímco složitější situace nastává u drobných objektů, které mohou snadněji uniknout naší pozornosti. Za objekty, které mohou uniknout naší pozornosti, jsou zejména považovány vlasy a odloupané části pokožky. V těchto případech se k vyhledávání používá lupa, vhodné osvětlovací prostředky a další základní kriminalistickotechnické prostředky. Po vyhledání stop – zdrojů pachů je nutné provést jejich urychlené zajištění. Je důležité provádět zajišťování stop – zdrojů pachů pomocí dokonale čistých nástrojů a sterilních rukavic.

---

⁵⁰ srv. Hejda, J; a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. str. 50-51

⁵¹ srv. Straus, J., a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 175-176

Stopy – zdroje pachu se tak zajišťují do vhodných obalů (skleněné nádoby, sáčky z plastických hmot, láhve z plastických hmot apod.).⁵¹

Pachové stopy : tyto stopy se vyhledávají mnohem obtížněji než zdroje pachu. Pachová stopa není rozeznatelná smyslovými orgány člověka a z toho důvodu nemůže být nositelem záměrně zničena, ale může být překryta. Zůstává na místě činu i v případě, že se ji pachatel snažil zahltit, ale nemusí být použitelná. Proto musí být v záznamu o odběru otisku stop uvedeno, v jakém prostředí byly otisky snímány a jaké rušivé vlivy poškozující stopu byly zjištěny. Na místě činu se pachová stopa sejme pomocí vhodného snímače. Služební pes je schopen shodu mezi otiskem pachové stopy a srovnávací pachovou konzervou potvrdit nebo vyloučit. Pachové stopy vznikají všude tam, kde došlo ke kontaktu mezi zdrojem pachu a

libovolným objektem. Pro pachové stopy je typická skutečnost, že zpravidla existují v kontaktu s jinou kriminalistickotechnickou stopou. Zde potom platí zásada, že se nejprve zajišťuje stopa pachová, po ní teprve stopa daktyloskopická nebo trasologická a poté další. Při zajišťování pachových stop je třeba zabránit poškození nebo dokonce zničení druhé stopy.

Pachové stopy je možné zajistit pomocí injekční stříkačky, do níž se nasaje vzduch v těsné blízkosti místa, na kterém se předpokládá výskyt pachové stopy. Odběr vzduchu s pachovou stopou se několikrát opakuje. Odsátý vzorek vzduchu s obsahující pachovou stopou se vypustí do čisté, těsně uzavřené skleněné nádoby, ve které se zašle ke zkoumání. Daleko kvalitnější je způsob zajišťování pachových stop absorbováním látek, tvořící pachovou stopu ve vhodném absorpčním materiálu. Principem této metody je prosávání vzduchu skrz vhodnou trubičku naplněnou absorpčním materiálem (aktivní uhlík, tenké kovové fólie, molekulové sítě apod.). V případě lidského pachu se používá jako absorpční materiál pachový snímač – tkanina Aratex. (viz obr. č. 6).

Pachové stopy se zajišťují na místech činu při spáchání zvláště závažných trestných činů. Jedná se o činy, které byly spáchány v sériích, u nástražných výbušnin atd. Otisk pachové stopy se zajišťuje všude, kde se dá rekonstruovat průběh skutkového děje, pobytu či pohybu pachatele. Otisk se snímá z míst předpokládaného dlouhodobého kontaktu pachatele s předmětem nebo místem, které na místě činu pachatel zanechal. Snímání stop provádí pouze

kriminalistický technik nebo psovod – specialista. Jedná se o neodkladný a neopakovatelný úkon.

3. 5. 1 Postup při snímání pachových stop

Minimální doba, která je potřebná k sejmutí otisku pachové stopy, je dvacet minut. Pokud od spáchání trestného činu uplynula již delší doba, je nutno snímání otisku pachové stopy prodloužit na několik hodin, popřípadě dnů.

Při snímání otisků pachové stopy z menších předmětů se na alobal pinzetou rozprostře pachový snímač, do kterého se vloží předmět, z kterého chceme sejmout otisk pachové stopy.⁵²

Zásady, které je nutné dodržovat při snímání pachové stopy :

- K odběru stopy použít vždy sterilního snímače a manipulovat takovým způsobem, aby pachová stopa nebyla kontaminovaná pachem osob, které se pohybují na místě činu. Sterility snímače – tkaniny Aratex - stejně jako sklenic používaných na pachové stopy docílíme jejich vystavením vyšší teplotě ve speciálním zařízení. (viz obr. č. 3)
- Po odběru stopu uložit do připravené nádoby nebo speciálního sáčku, popsat a s předanou dokumentací odeslat do srovnávacího střediska.
- Ke snímání pachových stop používat pouze určené snímače.
- Dodržet minimální dobu snímání – kolem dvaceti minut.

Srovnávací pachové konzervy se odebírají jen takovým osobám, které jsou skutečně podezřelé ze spáchání trestného činu. Odebírání srovnávacích pachových konzerv provádí pouze pracovník policie, specialista, který byl pro tuto práci vyškolen. Pach se odebírá od pachatele tak, že si dotyčný vyhrne košili, pachový snímač se přiloží na bok a po dvaceti minutách se vloží sterilizovanou pinzetou do sterilizované sklenice. (viz obr. č. 5) Potom se

---

⁵² srv. Straus, J., a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. str. 176-177

odebere druhý vzorek z druhého boku. Pachová konzerva musí být dvacet čtyři hodin uložena z důvodu rozložení pachů a poté se s ní může pracovat.⁵³

Při odběru je nutné dodržet zásadu, co nejvíce pachovou stopu oprostít od přidružených pachů. Proto osoba, u které má být proveden odběr srovnávací konzervy, nemá mít na sobě při odběru pracovní oblek nebo oděv jiné osoby.

O odběru pachové stopy z místa i o odběru srovnávací pachové stopy je nutno řádně vyplnit příslušné záznamy. (příloha č. 5 a č. 6)

3. 5. 2 Vyhodnocování pachových stop a pachových konzerv pomocí služebního psa

V současné době se pro identifikaci osob podle pachových stop využívají pouze služební psi. Tato metodika je známá jako **metoda pachových konzerv**. Pes provádí porovnání pachů z pachových konzerv v uzavřené místnosti, která je dlouhá 14 metrů a široká 2,5 metrů za přesných stanovených podmínek, při vyloučení všech rušivých vlivů. V řadě za sebou je sedm postů, které jsou od sebe odděleny délkou 1,10 metrů, aby nedocházelo k přenosu pachů.^(viz obr. č. 1) Na jeden z těchto postů se umístí pachová konzerva zajištěná jako stopa na místě činu, na ostatních postech jsou pachové konzervy s pachovými stopami založenými ve sbírce pachových konzerv a použity jako srovnávací materiál. K výcviku služebních psů na metodu pachových konzerv se v 99 % využívají psi, pohlaví fena z důvodu klidnější povahy. Od roku 1997, kdy bylo založeno výcvikové středisko PČR v Lišově, se používá plemeno pouze Německý ovčák. Takto speciálně vycvičený pes je schopen označit shodné pachy dvou objektů z většího souboru a to v několika variantách, buď dvou pachových konzerv nebo pachové konzervy a osoby nebo pachové konzervy a předmětu. Při tomto postupu je ale nutno dodržet několik zásad. Pracovník, který bude provádět se s svým psem pachovou identifikaci, nemůže vybrat pachové konzervy použité v souboru nahodile, ale tyto musí odpovídat zejména pohlaví a rase podezřelé osoby. Proto pokud bude podezřelou osobou, od které byla zajištěna srovnávací pachová konzerva, muž arabské národnosti, musí i ostatní pachové konzervy použité při pachové zkoušce odpovídat tomuto typu. Služební pes nejprve „naslepo“ vyhodnotí vybrané pachové konzervy a pokud by na nějakou zareagoval,

---

⁵³ srv. Suchánek, J; a kol. *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. str. 131

musí být vyřazena a nahrazena jinou. Teprve po tom je možné mu dát načichat pachovou konzervu od podezřelé osoby a pach v ní obsažený vyhodnotit s pachovou stopou z místa činu a s ostatními šesti pachovými konzervami.

Pachové konzervy jsou trvanlivé a použít je lze opakovaně. Trvanlivost je zpravidla kolem dvou let. ^(viz obr. č. 4)

Využívání služebních psů pro účely zkoumání a vyhodnocování pachových stop je typická subjektivní metoda. O výkonu psa může být pořízen videozáznam, osoby činné v trestním řízení se můžou účastnit provedení úkonu díky pozorovací místnosti. Psovod může být také předvolán jako svědek k podání svědecké výpovědi před soudem.

V minulosti sloužila metoda pachové identifikace jen k tzv. operativně taktickým úkonům, např. k prověřování vyšetřovacích verzí. V trestním řádě v je však § 89 odst. 2 uvedeno, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci.⁵⁴ Dle § 2 odst. 5, 6 a § 89 odst. 2 tr.ř. je důkaz pachovou zkouškou, resp. identifikací pachových stop, důkazem pouze nepřímým, jehož vypovídací hodnotou je nanejvýš to, že se pach určité osoby (obviněného) na konkrétních místech či předmětech nacházel, takže s nimi přišla do styku, to ale neznamená, že obviněný bezpochyby spáchal trestný čin, pro nějž je stíhán a který s uvedenými místy či předměty souvisí. Ani větší množství ztotožněných pachových stop obviněného opatřených s využitím cvičených psů samo o sobě nemůže změnit nepřímou povahu tohoto důkazu a učinit z pachových stop důkaz přímý, protože zjištěné poznatky nelze přezkoumat jiným kvalifikovaným způsobem. Není však pravdou, že by soudy zpochybňovaly pachovou zkoušku jako důkaz, což je někdy v obecném povědomí. Toto bych chtěl doložit na rozsudku Nejvyššího soudu ČR – spisová značka 4 Tz 107/2002, ^(příloha č. 7) který se zabýval mediálně známým případem odcizení několika milionové finanční částky z budovy poštovního úřadu. V souvislosti s vyšetřováním tohoto případu bylo zajištěno několik pachových stop a některé z nich byly policejním psem ztotožněny s konkrétními osobami. Pokud tyto osoby byly v konečném rozhodnutí zproštěny obžaloby, nebylo to tím, že by soud tyto důkazy odmítl, ale pouze proto, že jako nepřímé důkazy netvořily uzavřený kruh.

---

⁵⁴ blíže ustanovení § 89 odst. 2 trestního řádu

3. 6 Zkoumání látek v plynném stavu pomocí přístrojové techniky.

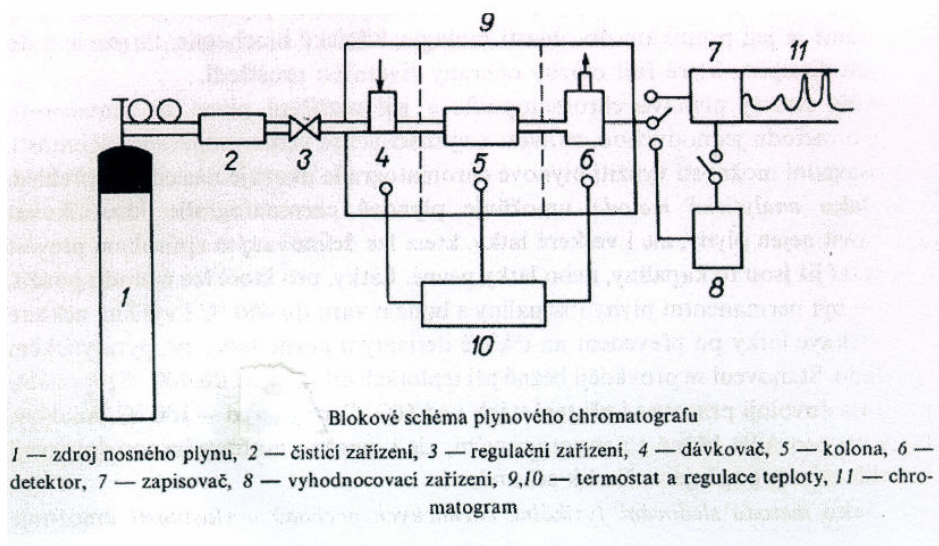
Jak již bylo uvedeno v předchozím textu je metoda identifikace pachu pomocí služebního psa u soudu nepřezkoumatelná. Je to způsobeno tím, že vlastní identifikaci provádí zvíře, které nelze žádným způsobem u soudu vyslechnout v případě pochybností, jako se to stává v případě soudního znalce. (Znalce v tomto případě lze vyslechnout jen k principům metody a nikoliv k výsledkům konkrétního případu). Je tu i další problém. Kriminalistika sice tvrdí, že složení lidského pachu je individuální, ale toto tvrzení dosud nebylo možno jednoznačně prokázat, protože pes srovnává pachy pouze několika osob a my potřebujeme vyhodnocení mnoha tisíc až desítek tisíc vzorků. Rovněž tvrzení, že lidský pach se mění v závislosti na zdravotním stavu člověka, druhu požívané potravy, intoxikaci organismu alkoholem, prostředím, ve kterém se pohybuje, a dalších faktorech nastoluje otázku, zda se pes nemůže mýlit. I když se ještě dlouhou dobu bude k identifikaci lidského pachu používat policejní pes, je nutné uvažovat o jeho možném nahrazení přístrojovou technikou. I když metoda zkoumání pachu pomocí přístrojové techniky nebyla dosud úspěšně rozpracována, pokusím se alespoň poukázat na jedno z možných řešení. Tímto se jeví uplatnění metody plynové chromatografie (GC) spojené s hmotovou detekcí (MS) za současného využití preparační metody SPME. Pro pochopení této problematiky si nejprve velmi stručně musíme vysvětlit principy jednotlivých dílčích metod. Základem tohoto analytického postupu je metoda plynové chromatografie, která je poměrně jednoduchá, citlivá a vyznačuje se velkou separační účinností. Plynová chromatografie umožňuje identifikovat nejen plyny, ale i kapaliny a pevné látky, které lze definovaným způsobem převést do plynné fáze. Pracovní teplotní rozsah těchto přístrojů se běžně pohybuje od 30 °C do 300 °C, u speciálních přístrojů je možné pracovat v rozsazích i pod – 100 °C či větších než 600 °C.

Plynově chromatografická měření jsou prováděna na přístroji, jehož hlavní součásti jsou uvedeny na následujícím schéma.⁵⁵

---

⁵⁵ srv. Balíková, M; Plynová chromatografie. Aplikace v toxikologii. [online], [13.12.2006]

Dostupné z <http://www.lf1.cuni.cz/Data/files/Toxikologie/GC%20aplikace%20v%20toxikologii.ppt>

Princip metody je následující: Ze zdroje nosného plynu (N_2 , He_2), který představuje tlakovou plynovou nádobu (1), prochází plyn systémem čistícího (2) a regulačního (3) zařízení, které zbavuje plyn nežádoucích příměsí a zajišťuje jeho konstantní průtok kolonou. Dávkovačem (4) se analyzovaný vzorek vpraví do proudu nosného plynu a spolu s ním vstupuje do kolony (5). Za přesně definovaných podmínek dochází v koloně k rozdělení směsi na jednotlivé složky. Tyto složky jsou proudem nosného plynu převáděny z kolony do detektoru (6), který býval spojen se zapisovačem (7) (dnes, kdy je součástí každého zařízení výkonný počítač, zapisovače nahradily barevné tiskárny). Další důležitou součástí zařízení je vyhodnocovací zařízení (detektor) (8), jehož výstup je vyhodnocován pomocí počítače. Dávkovač, kolona a detektor pracují v konkrétně zvolených teplotních režimech, které jsou řízeny termostaty (9), (10). Výstupem z měřicího přístroje je grafický záznam – chromatogram (11), který představuje závislost signálu detektoru většinou na čase. Podle hodnoty retenčního času (poloha grafické odezvy tzv. píku na časové ose) jsme schopni identifikovat konkrétní látku a podle plochy píku určujeme její procentuální zastoupení ve směsi. Nejdůležitější částí chromatografického procesu jsou děje probíhající v koloně (jejich druhů je nepřehledné množství). Kolonu si můžeme představit jako dlouhou (2 – 60 m) většinou skleněnou trubici o průměru okolo jednoho milimetru, která má na svém vnitřním povrchu nanесenu aktivní vrstvu, která se liší podle charakteru analyzovaných látek. Nevýhodou je, že pomocí této metody můžeme identifikovat pouze látky, u kterých jsme předem za přesně definovaných podmínek změřili retenční časy. Může se také stát, že některé odlišné látky mají shodné retenční časy a v tomto případě je nejsme schopni od sebe odlišit.

Tento nedostatek odstraňuje nový typ detektoru, který pracuje na základech hmotnostní spektroskopie (MS). Hmotnostní detektor, který je zařazen na konci chromatografické kolony, nám umožňuje identifikaci neznámé látky prostřednictvím fragmentů vzniklých z této látky působením chemického nebo elektronového zdroje. Princip je následující: Plyná látky, která byla separována v chromatografické koloně, se přivede v prostředí vakuu do iontového zdroje, ve kterém je nárazy elektronů fragmentována na jednotlivé ionty. Tyto dále postupují do hmotnostního analyzátoru, ve kterém se separují podle své hmotnosti a náboje. Další součástí je hmotnostní detektor, který vzniklé částice identifikuje a pomocí výkonného počítače je schopen ze získaných údajů identifikovat výchozí analyzovanou látku.⁵⁶

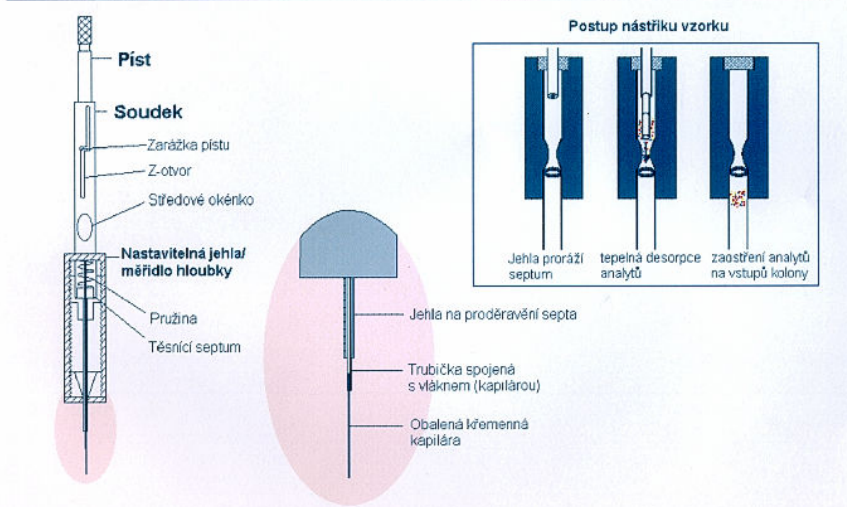
Analyzovaný vzorek je také nutno vpravit do plynového chromatografu. Dávkování kapalných vzorků je celkem jednoduché. Kapalina se odpipetuje do vialky malá sklenička s uzávěrem, tu lze propíchnout dávkovací jehlou, která přesně definovaný objem vstříkne do zplyňovací komůrky napojené na chromatografickou kolonu. U plyných vzorků je to složitější a ještě větší problémy činí vzorky pachů či plynů, které je nutno nejprve zafixovat v nějakém nosiči. Bylo by jistě technicky zvládnutelné vyrobit zařízení, pomocí kterého by bylo možno vhnět nosný plyn přímo do pachové konzervy a z ní do kolony plynového chromatografu, přičemž pachová konzerva by musela být umístěna v obalu umožňujícím plynulou změnu teploty, ale dnes existuje mnohem pohodlnější řešení a tím je využití separační metody mikroextrakce na pevné fázi (Solid-Phase Microextraction – SPME). Vlastní zařízení připomíná vzdáleně injekční stříkačku viz. (viz obr. č. 7) Na konci výsuvné jehly je většinou křemenná kapilára, jejíž povrch je pokryt aktivním sorbentem, do kterého se navazují sledované látky, viz následující schéma:

---

⁵⁶ srv. *Plynová chromatografie*. [online],[citováno 2006-12-13]. Dostupné z http://sk.wikipedia.org/wiki/Plynov%C3%A1_chromatografie#Princ.C3.ADp_plynovej_chromatografie

SPME zařízení pro aplikaci na GC

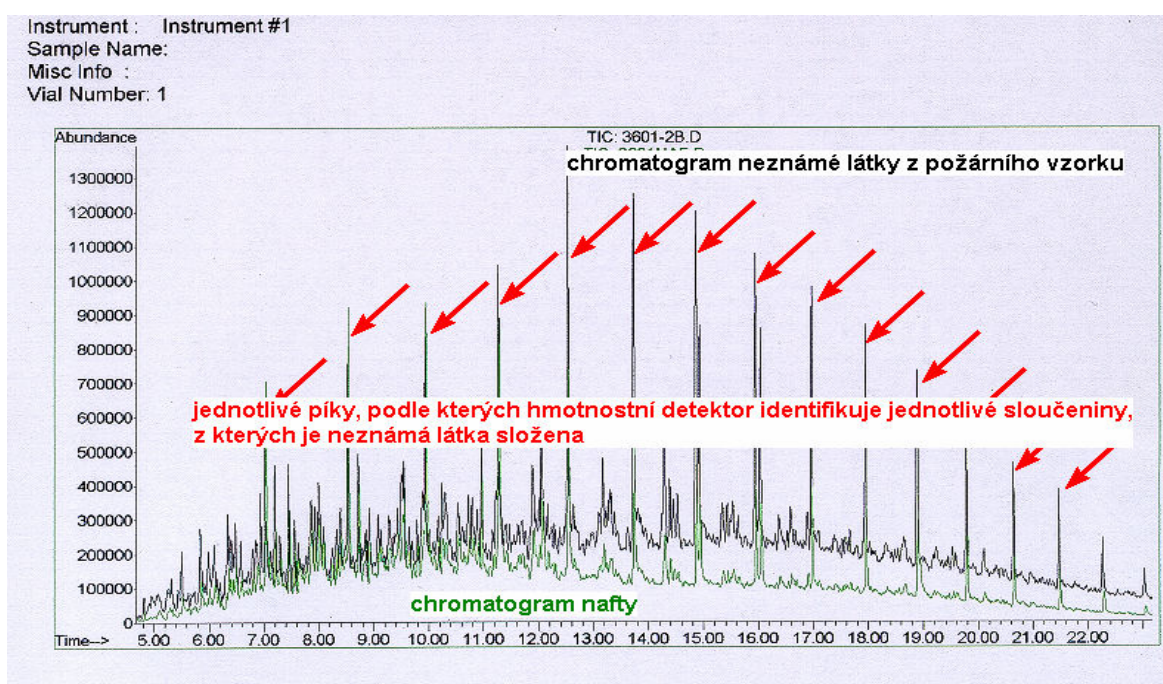
Vláknem se zakonzentrovány analyty je poté vloženo přímo do analytického přístroje (v našem případě do plynového chromatografu), kde dojde k desorpci látky (v tomto případě vlivem teploty).^{57 58}

Tuto metodu si představíme na postupu aplikovaném několika expertizními pracovišti v naší republice při zkoumání stop zajištěných při objasňování příčin požárů se zaměřením na prokázání přítomnosti požárních akceleračních látek (látek, které byly použity k založení požáru a které urychlují hoření – nejčastěji benzín, nafta, petrolej, různé typy ředidel apod.) V minulosti se stopy na požářišti zajišťovaly víceméně náhodně, zejména s ohledem na ohnisko požáru. To vedlo k situaci, že bylo nutno zajišťovat poměrně velké množství požárních stop, tyto dále extrahovat (hexanem, sirouhíkem), získané extrakty odpařením rozpouštědla zkoncentrovat a následně analyzovat. Tomuto postupu odpovídala i „úspěšnost“, kdy akcelerační látka byla nalezena cca v 5 procentech zkoumaných vzorků. Z těchto důvodů byl navržen nový postup založený na následujících krocích :

- 1) Vzorky z místa požáru se neodebírají náhodně, ale odebírají se pouze z míst, kde jejich přítomnost označil služební pes speciálně vycvičený na vyhledávání akceleračních látek.

⁵⁷ srv. *Plynová chromatografie*. [online],[citováno 2006-12-13]. Dostupné z http://sk.wikipedia.org/wiki/Plynov%C3%A1_chromatografie#Princ.C3.ADp_plynovej_chromatografie
⁵⁸ srv. Balíková, M; *Plynová chromatografie. Aplikace v toxikologii*. [online], [13.12.2006]

- 2) Vzorek z místa se neextrahuje v rozpouštědle, ale pouze se umístí do nepropustné nádoby (sklenice, vícevrstvé sáčky), do vnitřku se vsune nástavec s jehlou s SPME vláknem a vzorek se zahřeje na teplotu cca 80 °C. Akceleranty, pokud jsou ve vzorku přítomny, se v plynné fázi zachytí na aktivní povrch vlákna. (viz obr. č. 8)
- 3) Vláknem se vpraví do vyhřívaného vstupu (inletu) plynového chromatografu a zachycená plynná složka se přímo analyzuje. (viz obr. č. 9)
- 4) Získaný chromatogram se následně porovná s knihovnou uložených spekter, případně se vyhodnotí jednotlivé zaznamenané píky, podle kterých se identifikuje plynná složka vyskytující se nad zkoumanou stopou.

Pozn.: Tato metoda byla od roku 2005 na Oddělení kriminalisticko technických analýz Správy policie Jihočeského kraje (OKTE) použita v cca konkrétních 200 případech při zkoumání příčin požárů a jedna z jejích výhod spočívá i v tom, že kriminalistický expert dokáže z výsledného spektra nejen identifikovat případný akcelerant, ale naučí se i rozpoznávat látky, které vznikají při procesu hoření jako vedlejší produkty a rovněž si může rekonstruovat neúplná spektra směsí látek, z nichž část se může během požáru odpařit.

Zda tímto způsobem budou moci být zkoumány i pachové stopy lidských jedinců, jejichž spektra vzhledem k jejich složení budou daleko bohatší a složitější a koncentrace jednotlivých látek ve vzorku mnohem nižší, záleží na vyřešení mnoha technických problémů, jejichž složitost zdaleka přesahuje rámec této práce. Vývoj ultra-rychlých MS detektorů, specifického povrchu kolon i vláken SPME pro tuto aplikaci, optimalizace teplotních a tlakových režimů apod., znamená nasazení mnoha sil a prostředků. Přesto je vývoj této metody výzvou pro budoucnost. Pokud se podaří vyřešit výše uvedené technické problémy a získané výsledky budou dostatečně reprezentativní, bude třeba následně vytvořit i počítačové databáze pachových stop, podobně jak je tomu dnes u stop daktyloskopických či stop DNA.⁵⁹

Závěr

V dnešní době se možnosti kriminalistiky neustále rozvíjejí. Je to dané zejména rozsahem poznatků přírodních a technických věd, kriminalistům jsou k dispozici stále modernější a přesnější metody identifikace osob. Jak již bylo uvedeno v předchozím textu, v současné době je nejvíce využívána metoda identifikace pachu pomocí služebního psa. Tato metoda je ale u soudu nepřezkoumatelná. Kriminalistika sice tvrdí, že složení lidského pachu je individuální, ale toto tvrzení dosud nebylo možno jednoznačně prokázat, protože pes srovnává pachy pouze několika osob a my potřebujeme vyhodnocení mnoha tisíc až desítek tisíc vzorků. Přestože se ještě dlouhou dobu bude k identifikaci lidského pachu používat služební pes, je dnes již nutné uvažovat o jeho možném nahrazení přístrojovou technikou. I když metoda zkoumání pachu pomocí přístrojové techniky nebyla dosud úspěšně rozpracována, pokusím se alespoň poukázat na jedno z možných řešení, a tím se jeví uplatnění metody plynové chromatografie spojené s hmotovou detekcí za současného využití preparační metody SPME.

Vývoj nových metod zkoumání kriminalistických stop samozřejmě v dnešní době neustále pokračuje, ale větší důraz je již kladen zejména na zpřesnění výsledků zkoumání, zefektivnění a zrychlení práce pomocí výpočetní techniky a elektronických informačních systémů. Za velký přínos ke zdokonalení kriminalistické identifikace je možné považovat molekulární genetiku, kdy se pomocí analýzy DNA dokáží řešit případy, ve kterých jiné metody selhávaly.

---

⁵⁹ srv. Balíková, M; Plynová chromatografie. Aplikace v toxikologii. [online], [13.12.2006]

Dostupné z <http://www.lf1.cuni.cz/Data/files/Toxikologie/GC%20aplikace%20v%20toxikologii.ppt>

K tomu, jak se kriminalisticko-technické metody neustále vyvíjejí, se musí samozřejmě přizpůsobit i právní úprava.

Od doby, kdy se v soudním procesu upustilo od orientace na zásahy tzv. vyšší moci či použití fyzického násilí vůči podezřelému, mohou orgány činné v trestním řízení spoléhat pouze na informace získané z kriminalistických stop. Jejich význam bych doložil na okolnostech v současné době nejvíce medializovaného případu – tragického úmrtí hudebního skladatele Karla Svobody. V denním tisku se několik dní po sobě objevovaly různé spekulace, které měly za cíl možná zvýšit počet výtisků určitých periodik, případně zviditelnit konkrétní osoby či zvýhodnit jednotlivé strany v dědickém řízení. Podobná situace se vyskytuje pravidelně i při řešení standardních kriminálních případů, kde navíc přistupují i záměry zdiskreditovat vyšetřující orgány neustálým poukazováním na jejich údajnou neschopnost či zaujatost, politickou objednávku a podobně. Orgány činné v trestním řízení se nemohou bránit podobným způsobem a jejich jedinou možností je trpělivé a důsledné vyhodnocování poznatků získaných za použití nejmodernější techniky z kriminalistických stop (jejich podstata a vznik byla zdokumentována v první části této práce) a následná konfrontace těchto poznatků s předkládanými verzemi, přičemž musí vždy platit stará kriminalistická zásada, že stanovené vyšetřovací verze se musí přizpůsobovat nalezeným stopám a nikoliv naopak. Aby však výše zmíněnou konfrontaci bylo možno vůbec provést, je nejprve třeba tyto stopy nalézt, vhodným způsobem zajistit a informace v nich obsažené nezpochybnitelným způsobem interpretovat.

Pokud se týká dvou druhů konkrétních kriminalistických stop zmiňovaných v této práci, lze na ně pohlížet z různých hledisek. Já bych chtěl upozornit zejména na jeden v současné době existující rozdíl. V případě rinoskopických stop dosáhly nyní používané technické možnosti jejich zkoumání maxima (zvláště díky digitálnímu zpracování a vyhodnocování hlasu) a zatím se ani nepředpokládá další pokrok v této oblasti. Z vlastní praxe i ze shromážděných materiálů jsem zjistil, že největším problémem je získání srovnávacích materiálů, které by bylo možno porovnávat s materiály spornými (přímo souvisejícími s kriminálním jednáním), protože podezřelou osobu nelze zákonným způsobem ke spolupráci v této oblasti donutit. Taková osoba v okamžiku, kdy se pro ni důkazní situace nevyvíjí příznivě, většinou srovnávací materiály (zkoušku či ukázkou hlasu) odmítne poskytnout. Z tohoto důvodu navrhuji v případech, kdy máme předem k dispozici sporné rinoskopické materiály, pořizovat záznam hlasového projevu dotčené osoby již od prvních úkonů, které jsou s ní konány, abychom se nedostali do stavu důkazní nouze.

V případě odorologických stop je situace zcela jiná, zde nám nečiní získání srovnávacího pachu žádné problémy, neboť můžeme použít např. oděvní součástku podezřelé osoby, kterou jí lze odebrat i násilím. Nicméně v této oblasti bude kriminalistika ještě dlouho k jejich vyhodnocování využívat čichových schopností vycvičených zvířat, zejména psů. Zatímco však při hodnocení závěrů získaných z rinoskopické expertizy soudce může předvolat k odstranění nejasností soudního znalce, nechat vypracovat další posudek a případně oba znalce pak konfrontovat, u zvířat tato varianta nepřipadá v úvahu. Nicméně první příklady zkoumání jednodušších pachů, jako například požárních akcelerantů technickými metodami, se již v praxi využívají. Domnívám se, že v této práci popsaná metoda plynové chromatografie spojené s hmotnostní detekcí (GC-MS) za využití extrakční metody SMPE představuje určitou možnost budoucí interpretace pachových stop, i když na tomto úseku zbývá vyřešit ještě mnohá technická úskalí.

Soupis použité literatury

1. BALÍKOVÁ, M; *Plynová chromatografie. Aplikace v toxikologii*. [online], [13.12 .2006]
Dostupné z
<http://www.lf1.cuni.cz/Data/files/Toxikologie/GC%20aplikace%20v%20toxikologii.ppt>
2. EIS, V. *Pachová práce služebních psů*. Praha: MAGNET-PRESS s.p., 1991.
ISBN 80-85434-33-4
3. HEJDA, J. a kol.: *Kriminalistika*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2006.
4. HEJDA, J. a kol.: *Základy kriminalistiky a trestního práva*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0560-6
5. CHMELÍK, J. a kol.: *Rukověť kriminalistiky*.
6. MUSIL, J. a kol.: *Úvod do kriminalistiky*. Praha: PA ČR, 1995. ISBN 80-85981-00-9
7. MUSIL, J., a kol.: *Trestní právo procesní*. Praha: C. H. BECK, 2003. ISBN 80-7179- 678-6
8. PJEŠČAK, J. a kol.: *Základy kriminalistiky*. Praha: Naše Vojsko, 1976
9. *Plynová chromatografie*. [online],[citováno 2006-12-13]. Dostupné z
http://sk.wikipedia.org/wiki/Plynov%C3%A1_chromatografie#Princ
10. PORADA, V. a kol.: *Kriminalistika*. Praha: PA ČR, 1996. ISBN 80-72041-94-0
11. PROTIVINSKÝ, M. *Za logický a jednotný výklad znalecké kriminalistické identifikace*.
Ministerstvo vnitra ČR. 2003. [online], [2006-12-13]. Dostupné z
http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/2003/03_01/protiv.html
12. STRAUS, J. a kol.: *Kriminalistická technika*. Plzeň: A. Čeněk s.r.o., 2005. ISBN 80- 86898-18-0
13. STRAUS, J. a kol.: *Kriminalistika, kriminalistická technika*. Praha: PA ČR, 2004.
ISBN 80-7251-165-3
14. SUCHÁNEK, J., a kol.: *Kriminalistika, kriminalistickotechnické metody a prostředky*. Praha: PA ČR, 1996. ISBN 80-85981-21-1
15. ŠÁMAL, P., a kol.: *Přípravné řízení trestní*. Praha: C. H. BECK, 1997. ISBN 80-7179-741-3
16. Závazný pokyn policejního prezidenta č.140, *kterým se stanoví zásady k zabezpečení jednotného postupu PČR při využívání metody pachové identifikace*.

Po 25 letech v USA propustili neprávem odsouzeného, rozhodl test DNA

Larry Fuller opouští budovu soudu.

foto: ČTK/AP

Po dvaceti pěti letech byl v úterý z americké věznice propuštěn černošský veterán vietnamské války Larry Fuller odsouzený za znásilnění. Jeho nevinu prokázaly testy DNA. Je už 183. člověkem, který byl propuštěn na základě testů DNA. 1.11. 2006 09:50

DALLAS - Sedmapadesátiletý Larry Fuller dosáhl za pomoci organizace Innocence Project nového procesu. V něm byl osvobozen. Žalobce i soudce se mu omluvili. "Děkuji, omluvu přijímám," pravil Fuller. Fuller byl v roce 1981 odsouzen na padesát let za znásilnění. Podle žaloby se vloupal do bytu sedmatřicetileté ženy, kterou znásilnil. Ohrožoval ji přitom řeznickým nožem, kterým ji pořezal na krku i zádech. Oběť ho identifikovala ve druhé sérii policejních snímků, i když na obrázku měl vousy a útočník byl oholený.

Fuller byl v roce 1975 odsouzen na tři roky za krádež v obchodě. Veterán oceněný medailí za to, jak ve válce pečoval o svou posádku, se však nikdy nepokusil o znásilnění. Po válce pracoval jako řidič a prodavač a pokoušel se uplatnit v umělecké oblasti. Za znásilnění, které nespáchal, si odseděl 18 let, v roce 1999 byl propuštěn. Vloni ho však opět uvěznil, neboť porušoval podmínky ochranného dohledu.

Alarmující počet justičních omylů

Fuller je desátým nevinným člověkem, který byl v posledních pěti letech propuštěn z vězení v dallaském okrese na základě DNA testů. V USA na základě testů už z vězení propustili 183 lidí odsouzených neprávem.

"Kdykoli test DNA prokáže chybné odsouzení, musíme zjistit, co se stalo špatně, abychom tomu mohli v budoucnu zabránit. Když test DNA prokáže deset nesprávných odsouzení v jednom okrese, potřebu reformy nelze ignorovat," prohlásila výkonná ředitelka Innocence Project Maddy deLoneová. Řada těchto případů podle ní nesla jeden shodný prvek - nesprávnou identifikaci. Při ní bělošské oběti či svědci usvědčovali černochoy. Stejně tomu bylo i ve Fullerově případě.

Obrazová část

Obrázek č.1

Srovnávací místnost s neklouzavým povrchem, chráněná před hlukem a rušivými pachy pro práci služebních psů pro využití metody pachové identifikace

Obrázek č.2

Výrobna destilované vody

Zdroj: Vlastní.

Obrázek č. 3

Sterilizační místnost pro sterilizaci nástrojů, obalů a ostatních pomůcek

Obrázek č. 4

Sklad pachových konzerv s pachovými stopami zajištěnými při ohledání místa činu.

Zdroj: Vlastní.

Obrázek č.5

Pachová konzerva

Pachovou konzervou je obal, v kterém je pachový snímač. Obalem je sterilní standardizovaná zavařovací sklenice s víčkem k hermetickému uzavření na uchování zajištěných pachových stop.

Zdroj: Vlastní.

Obrázek č.6

Pachový snímač

Pachový snímač je sterilizovaný speciální druh textilie (např. Aratex) o rozměrech 30 x 30 cm, který má značné absorpční vlastnosti a dovoluje pohltit pach.

Zdroj: Vlastní.

Obrázek č. 7

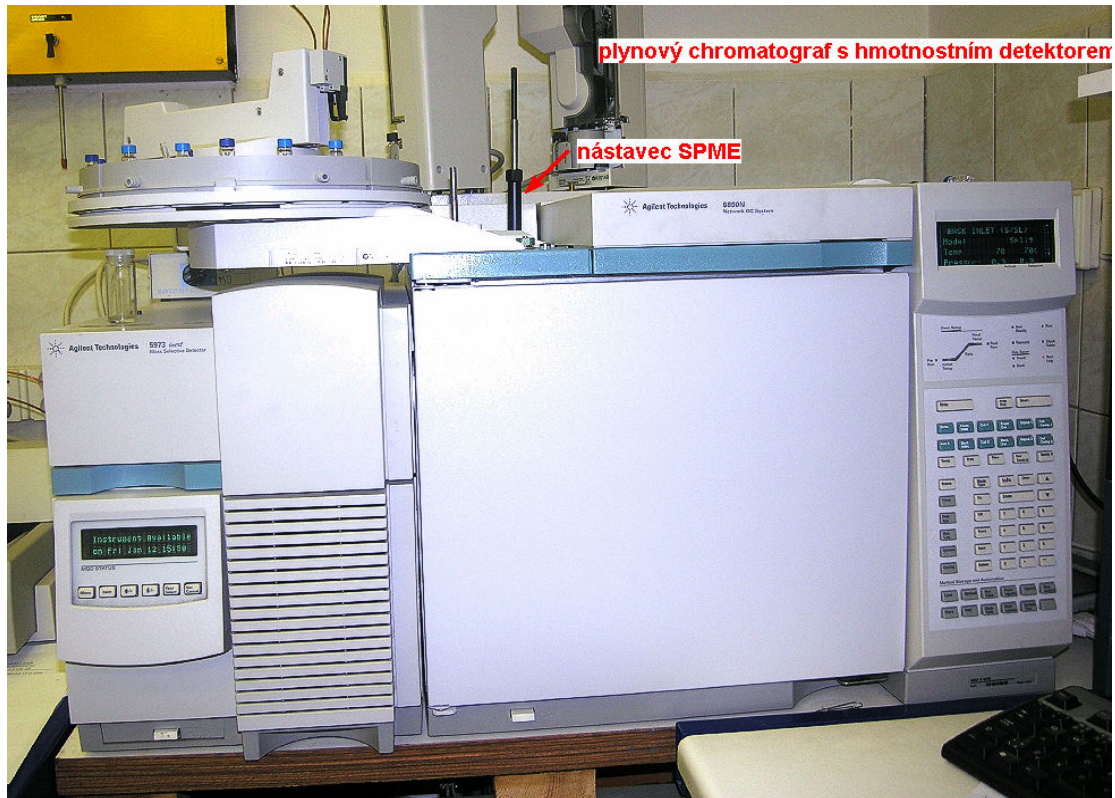

Zdroj: Vlastní.

Obrázek č. 8

Obrázek č. 9

Zdroj: Vlastní.

Obrázek č. 10

Zdroj: Vlastní.

České republiky
Národní protidrogová centrála
Kriminální policie a vyšetřování
Praha 7, pošt. příhrádka 62/NPC

NPC- 43/2004

Praha 31. srpna 2005

České republiky
Kriminologický ústav Praha
Pracoviště audio expertíz
P R A H A

ov. Huseyin XXXXX , nar. XXXXXX – žádost o zajištění srovnávacího materiálu

Policejním komisařem Národní protidrogové centrály SKPV PČR je pod sp. značkou
IS: NPC-43/2004 vedeno trestní stíhání obviněných Huseyin XXXXX , občan Turecka, Tacim
XXXXX, občan Turecka, Bayram XXXX, občan Turecka, Miroslav XXXX , občan Slovenské
republiky, Renata XXXXX , občan České republiky, Safet XXXXX , občan Makedonie,
Tomáš XXXXX , občan České republiky, pro trestný čin nedovolená výroba a držení omamných
psychotropních látek a jedů podle § 187, odst. 1, odst. 4 písm.c) tr. zákona, kterého se měli
pustit tím, že nejméně od měsíce dubna 2004 do měsíce listopadu 2004, na území České
republiky, Turecka, SRN a Nizozemí, v rámci organizované skupiny, se podíleli na nedovoleném
dovozu, vývozu a prodeji drogy heroin.

Pro potřebu trestního řízení **žádám o zajištění srovnávacího materiálu** – hlasu - u osoby :

Huseyin XXXXX , nar. XXXXXX

občan Turecké republiky, t.č. ve výkonu vazby ve věznici Praha 4-Pankác,

který bude následně porovnán se sporným materiálem za účelem zjištění totožnosti mluvčího
sporného materiálu.

Ke splnění požadovaného sděluji, že zájmová osoba bude na Vaše pracoviště dopravena
dne 6. září 2005 v 10.00 hod.

Špejrová
pplk. JUDr. Hana ŠPEJROVÁ
policejní komisař PČR NPC

PROTOKOL

o provedení srovnávací nahrávky pro identifikaci mluvčího

Dne 6. 9. 2005 byla na prac. audioexpertiz KÚ Praha v Praze 1, Bartolomějská 14,
na základě požadavku PČR, NPC, SKPV, Praha

ČTS NPC-43/2004 ze dne 31. 8. 2005

pořízena srovnávací nahrávka hlasu Huseyin XXXXX **nar. dne** XXXXXX
(jméno a příjmení)

Účastníci pořízení nahrávky:

1. kpt. Ing. Milan Válek
(pracovník KÚP)

3. pplk. JUDr. Hana Špejzerová
(policejní komisař)

2. ppor. Marie Tikovská
(expert KÚP)

4. Karim Hussein
(tlumočnick)

Huseyin XXXXX
(jméno a příjmení)

byl(a) po skončení nahrávky dotázán(a),

zda má výhrady k formě a způsobu pořízení srovnávací nahrávky, a uvádí:

.....
vyjádření a podpis jmenované(ho)

Technické parametry záznamu:

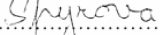
Doba trvání zaznamenaného rozhovoru: 7:34 min.

Nosič záznamu: Kazeta SONY DAT 90

Záznamové zařízení a druh záznamu: Digitální magnetofon SONY 60ES
Systém DAT, rychlost posuvu pásku 4,075 mm/s

Podpisy zúčastněných osob:

.....

3.
.....

.....

4.
.....

OPATŘENÍ

Podle § 105 odst. 1 trestního řádu v trestní věci vedené na PČR Národní protidrogová centrála SKPV Praha pod ČTS: NPC – 43/2004 proti obviněnému

Huseyin XXXX , nar. XXXXXX

občan Turecké republiky, t.č. ve výkonu vazby ve věznici Praha 4-Pankác,

pro trestný čin

nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187, odst. 1, odst. 4 písm.c) tr. zákona,

kteřého se měl dopustit tím, že v roce 2004, na území České republiky, Turecka, SRN a Nizozemí, v rámci organizované skupiny, se podílel na nedovoleném dovozu, vývozu a prodeji drogy heroin,

přibírám znalce

ing. Zdeněk ŠVENDA Ph.D., nar. 6. 10. 1974,

z podání znaleckého posudku z oboru kybernetika, odvětví automatické rozpoznávání řečníka.

Ve znaleckém posudku, který je třeba vyhotovit ve dvojnásobném provedení ve lhůtě do 20. 9. 2005, je třeba posoudit a zodpovědět následující otázku::

- D)** Porovnat lidské hlasy vedoucí hovor prostřednictvím MT v akci XERR 55, pořízených v souladu s § 88 odst. 1 tr. řádu na základě příkazu soudce Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Nt 1907/2004-5/V, (V-129/2004) zachycených na CD nosiči, v.č. 5052-27RB-44369, se srovnávací nahrávkou hlasu obv. Huseyin XXXXX , zachycenou na CD nosiči, v.č. CDR80-M44020317, pod č.j. KUP-493/AK-2005, pořízenou dne 6. 9. 2004 na pracovišti PČR Kriminologický ústav Praha a určit, zda ve sporných hovorech hovoří osoba - obvině

Ke znaleckému zkoumání současně předkládám následující věci :

1. CD nosič, v.č. 5052-27 RB--44369, se záznamem hovorů pořízených v akci XERR 55, v souladu s ustanovením § 88 odst. 1 tr. řádu na základě příkazu soudce Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Nt 1907/2004-5 (V-129/2004).
2. CD nosič, v.č. CDR80-M44020317 se záznamem hlasu obv. Huseyin XXXX , pořízený na PČR Kriminologický ústav Praha dne 6. 9. 2005, pod č.j. KUP-493/AK-2005.

O d ů v o d n ě n í :

Policejní komisař PČR NPC SKPV vede trestní řízení ve věci nedovolené distribuce drogy heroin v rámci organizované skupiny na území ČR, Turecka, SRN a Nizozemí.

Pro potřeby trestního řízení je tedy třeba na základě odborných znalostí objasnit skutečnosti důležité pro trestní řízení, zejména pak zjistit zda obviněný Huseyin XXXX hovoří v hovoroch pořízených v souladu s ustanovení § 88 odst. 1 tr. řádu, na základě příkazu okresního soudce v Českých Budějovicích.

Vzhledem k tomu, že je třeba objasnění skutkových okolností na základě odborných znalostí a dále s ohledem na závažnost a složitost případu se nelze spokojit s odborným vyjádřením příslušného orgánu, ale je třeba vypracování znaleckého posudku z oboru kybernetika, odvětví automatické rozpoznávání řečníka, rozhodla jsem ve smyslu ustanovení § 105 odst. 1 tr. řádu o přibrání znalce jak shora uvedeno.

Znalci se přílohou předkládá poučení znalce, a shora uvedené sporné a srovnávací materiály.

Poučení : Podle ustanovení § 105 odst. 3 tr. řádu, lze vznést námitky proti osobě znalce, proti odbornému zaměření znalce, nebo proti formulaci otázek položených znalci. Důvodnost námitek posoudí státní zástupce.

Spejrová
pplk. JUDr. ŠPEJROVÁ Hana
policejní komisař PČR NPC

provedeno 8. 9. 2005

Znalecký posudek týkající se ověření totožnosti neznámého řečníka

(obv. i
x)

Na základě opatření policejního komisaře PČR NPC v Praze ze dne 6. září 2005 (ČTS: NPC-43/2004) byl vypracován znalecký posudek v trestní věci proti obviněnému

Požadovaná zkoumání:

Ve znaleckém posudku je třeba posoudit a zodpovědět následující otázku:

Porovnat lidské hlasy vedoucí hovor prostřednictvím MT v akci XERR 55, pořizovaných v souladu s § 88 odst. 1 tr. řádu na základě příkazu soudce Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Nt 1907/2004-5/V, (V-129/2004) zachycených na CD nosiči, v.č. 5052-27RB-44369, se srovnávací nahrávkou hlasu obv. , zachycenou na CD nosiči, v.č. CDR80-M44020317, pod č.j. KUP-493/AK. , dne 6. 9. 2004 na pracovišti Kriminologického ústavu Praha a určit, zda ve sporných hovorech hovoří osoba – obviněný

Dodaný materiál:

1. CD nosič, v.č. 5052-27RB-44369, se záznamy hovorů obsahující audiosoubory:

Hlas\hlas	XERR_55_CB_041023_130448_01_20PG.wav
Hlas\hlas	XERR_55_CB_041023_190215_11_20PG.wav
Hlas\hlas	XERR_55_CB_041023_190820_18_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_104716_07_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_114727_10_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_121053_23_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_122601_24_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_135154_04_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_184744_16_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_190118_03_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_190933_03_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041019_191749_20_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041021_165006_11_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_102730_04_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_132850_16_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_134322_20_20PG.wav ¹
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_142534_05_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_165919_20_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_173206_20_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_174908_24_20PG.wav
Hlas\hlas	v hovoru\XERR_55_CB_041023_175517_03_20PG.wav

¹ soubor byl vyřazen z dalšího zkoumání pro nedostatečnou kvalitu

2. CD nosič, v.č. CDR80-M44020317, označený KUP-493/AK-2005, s referenční nahrávkou obv. Huseyin XXXX .

Metodiky zkoumání:

V průběhu vypracování znaleckého posudku byly použity dva odlišné nezávislé systémy. První je založen na kombinaci zpracování signálu metodou lineární prediktivní analýzy², která z řečového signálu extrahuje parametry popisující hlasový trakt řečníka, a statistickém modelování získaných parametrů metodou vektorové kvantizace³. Dále bude označena jako LPCC+VQ. Druhý systém je založen kombinací metody zpracování signálu, která pomocí nelineárně rozložených trojúhelníkových filtrů nad spektrem zkoumaného řečového signálu z něj extrahuje parametry popisující hlasový trakt řečníka (tzv. melovské frekvenční keprální koeficienty⁴), a statistickém modelování získaných parametrů metodou vektorové kvantizace (MFCC+VQ). Obě tyto metody jsou plně nezávislé na jazyku, kterým řečník hovoří, a lze je používat i pro porovnávání nahrávek získaných z hovorů vedených v různých jazycích. Použitý systém vždy pracuje s modely X řečníků, mezi něž jsou zařazeny i modely zkoumaných osob. V první fázi rozhodování je testovaná promluva ohodnocena poměrem „vzdálenosti“ této promluvy k modelu zkoumaného řečníka a průměrné „vzdálenosti“ stejné promluvy k modelům řečníků „blízkých“ zkoumanému⁵. Tento poměr p_1 vyjadřuje jak podobnost ke zkoumanému modelu, tak i odlišnost od ostatních modelů. Následně je tato hodnota porovnána se soubory poměrů získaných při nastavování systému. První soubor S_1 obsahuje X hodnot získaných z testů, kdy byly srovnávány promluvy podle modelu promluva od řečníka K vs. model řečníka K , tj. promluva a model pocházely od jednoho řečníka. Druhý soubor S_2 pak obsahuje X hodnot pocházejících z testů podle modelu promluva od řečníka K vs. model řečníka L , tj. promluva a model pocházely od různých řečníků. Tak je získána hodnota p_2 z intervalu (0,1) (čím větší je tato hodnota, tím pravděpodobněji se jedná o daného řečníka) vyjadřující poměr mezi počtem hodnot ze souboru S_1 menších nebo rovných p_1 a počtem hodnot ze souboru S_2 větších nebo rovných p_1 . Pokud budeme považovat soubory S_1 a S_2 za dostatečně modelující populaci, lze to interpretovat jako poměr mezi procentem lidí, pro které je poměr mezi jejich promluvou a jejich modelem menší nebo roven p_1 a procentem lidí, pro které je poměr mezi jejich promluvou a cizím modelem větší nebo roven p_1 .

Oba systémy pracovaly s modely 603 řečníků mezi něž byl zařazen referenční model zkoumaného řečníka. Nastavení systému LPCC+VQ bylo testováno celkem na 480 promluvách (240 bylo získáno od řečníků patřících do referenční databáze, 240 od řečníků do ní nepatřících). Při tomto testu došlo k chybnému odmítnutí ($p_2 \leq 0.5$) v 17 případech (7.08%) a chybnému přijetí ($p_2 > 0.5$) ve 20 případech (8.33%). Systém MFCC+VQ byl testován na týchž promluvách s výsledky 39 chybných odmítnutí (16.25%) a 36 chybných přijetí (15.00%).

² Psutka, J., *Komunikace s počítačem mluvenou řečí*, Academia, Praha, 1995.

³ Soon, F. K., Rosenberg, A. E., Juang, B.-H., Rabiner, L. R., *A vector quantization approach to speaker recognition*, AT&T Technical journal **66** (1987), 14-26.

⁴ Mammone, R. J., Zhang, X., Ramachandran, R. P., *Robust Speaker Recognition – A Feature-based Approach*, IEEE Signal Processing Magazine (1996), 58-71.

⁵ Reynolds, D. A., *Speaker Identification and Verification Using Gaussian Mixture Speaker Models*, Speech Communication **17** (1995), 91-108.

Závěr:

Referenční model pro zkoumaného řečníka byl vytvořen z dodané referenční nahrávky. Dále byly zkoumány nahrávky dostatečné kvality, z nichž bylo možno získat dostatečné množství dat (min. 9s záznamu hlasu zkoumaného řečníka). Hlasy řečníků byly ve všech případech ručně odděleny. Výsledky jsou uvedeny v následující tabulce. Čísla v posledních dvou sloupcích vyjadřují hodnotu p_2 násobenou pravděpodobností, že nedojde k chybnému přijetí, tj. 0.9167 (při testech došlo k chybnému přijetí ve 8.33% případů) v případě LPCC+VQ a 0.8500 (15.00%) v případě MFCC+VQ. Čím jsou tyto hodnoty větší, tím pravděpodobněji se jedná o daného řečníka. Maximální dosažitelná hodnota při tomto nastavení je pro LPCC+VQ 0.9167 a pro MFCC+VQ 0.8500.

Záznam	Číslo	LPCC+VQ	MFCC+VQ
XERR_55_CB_041019_114727_10_20PG.wav	cinci	0.9137	0.5687
XERR_55_CB_041019_121053_23_20PG.wav	cinci	0.9167	0.8175
XERR_55_CB_041019_122601_24_20PG.wav	cinci	0.9143	0.7890
XERR_55_CB_041019_184744_16_20PG.wav	cinci	0.9073	0.8377
XERR_55_CB_041019_190118_03_20PG.wav	cinci	0.9131	0.8014
XERR_55_CB_041019_190933_03_20PG.wav	cinci	0.9080	0.8300
XERR_55_CB_041023_102730_04_20PG.wav	cinci	0.9076	0.7881
XERR_55_CB_041023_132850_16_20PG.wav	cinci	0.8164	0.5885
XERR_55_CB_041023_165919_20_20PG.wav	cinci	0.9137	0.7176
XERR_55_CB_041023_173206_20_20PG.wav	cinci	0.9089	0.6361
XERR_55_CB_041023_175517_03_20PG.wav	cinci	0.9089	0.7587
XERR_55_CB_041023_190215_11_20PG.wav	cinci	0.9090	0.7704
XERR_55_CB_041023_190820_18_20PG.wav	cinci	0.8759	0.7329

Podle získaných výsledků lze prohlásit, že

ve 13 případech ve zkoumaných záznamech hovoří pravděpodobně

Ve zbývajících případech nebyla totožnost řečníka potvrzena. XXXXXXXX

Znalecká doložka:

Znalecký posudek podal Ing. Zdeněk Švenda, Ph.D., nar. 6.10.1974, trvale bytem Žatec, Bří. Čapků 2282, základě opatření policejního komisaře PČR NPC v Praze ze dne 6. září 2005 (ČTS: NPC-43/2004) podle § 105 odst. 1 tr. řádu.

Posudek vypracoval:

Ing. Zdeněk Švenda, Ph.D.

Znalečné:
viz příloha.

Příloha č. 7, počet listů: 2

POLICIE České republiky
Správa Jihočeského kraje (38)
Poštovní přihrádka 126
370 74 ČESKÉ BUDĚJOVICE

Č.j.:PJC-3-1168-229/ZŘ-SK-2006

Dne 12.12.2006
Počet listů: 2
Přílohy:2/2

PČR, Okresní ředitelství
SKPV
Český Krumlov

Odborné vyjádření

podle ustanovení § 105, odst. 1 a 5 trestního řádu o výsledku zkoumání v oboru metody pachové identifikace (MPI).

k ČTS: ORCK-749/TČ-OK-2006

Ke kriminalistickému-technickému zkoumání v oboru MPI byly na zdejší pracoviště zaslány otisky pachových stop (OPS) a srovnávací pachové konzervy (SPK) s dožádáním o jejich vzájemné porovnání.

OPS 1168/06/ 1 ze dne: 01.12.2006
(nález OA Fiat Tipo bez SPZ)
LP sedadlo
OPS 1168/06/ 2 ze dne: 01.12.2006
(nález OA Fiat Tipo bez SPZ)
PP sedadlo

S

SPK 770/06 79)

A ve všech případech byla zjištěna shoda.

Případné otázky k prováděnému porovnání zodpoví policista, který porovnání prováděl.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dotazy týkající se metody výcviku MPI, přenosu pachů, negativních vlivů působících na pachové stopy a další používání metody pachové identifikace jak v naší republice, tak i v zahraničí směřujte na adresu:

Policejní prezidium
Policie České republiky
Odbor služební kynologie a hipologie
Strojnická 27
Poštovní schránka 62/KH
170 89 Praha 7

Dle ZP PP ČR 140/02 uvedený Odbor služební kynologie a hipologie zastupuje navenek Metodu pachové identifikace Policie České republiky.

Zpracoval:

por. Bc. Kutíš

tel: 974 222522
e-mail: Kutis.ks.c@mv.cz

mjr. Jelínek Petr
vedoucí SSK OPŽP
PČR, Správy JČK

POLICIE České republiky
Správa Jihočeského kraje (38)
Poštovní příhrádka 126
370 74 ČESKÉ BUDĚJOVICE

Příloha č. 1 k Č.j.: PJC-3-1168-229/ZŘ-SK-2006

Postup práce služebního psa při porovnávání pachových konzerv

Při každém porovnání otisků pachových stop (dále jen OPS) se srovnávací pachovou konzervou (dále jen SPK) je postupováno vždy podle Závazného pokynu policejního prezidenta č. 140/2002 a 29/2003, kterým se stanoví zásady k zabezpečení jednotného postupu Policie České republiky při využívání metody pachové identifikace.

Před začátkem porovnávání je provedena kontrola zajímavosti porovnávané OPS. To se provádí tím způsobem, že za OPS z objasňovaného případu je umístěna cvičná OPS a psovi se dá načichat cvičná SPK stejného pachu. Pokud pes označí pouze cvičnou OPS, je náhodná zajímavost vyloučena. Pokud by pes označil OPS z objasňovaného případu, nelze ji pro další porovnávání použít. Teprve po tomto ověření, při kterém se pes do řady uvádí 5x, je možno začít s porovnáváním OPS z objasňovaného případu.

Do řady 6 OPS z podobného druhu trestné činnosti se umístí OPS z objasňovaného případu. Psovi se dá nasát sterilními kleštěmi pach podezřelé osoby ze SPK a vede se podél řady OPS. Pes k jednotlivým OPS přičichává, přičemž OPS se shodným pachem označí zalehnutím. Toto se opakuje min. 5x, se změnou postavení objasňované OPS. Po třetím označení je možno považovat porovnání za průkazné.

Tento postup je možno v případě kvalitního OPS obrátit. To znamená, že pes načichává z OPS a v řadě je postaveno 7 SPK nebo je možné porovnávat jednotlivé OPS navzájem.

V daném případě bylo postupováno přesně podle výše uvedeného postupu. Pořadí umístění pachových konzerv je patrné z příloženého diagramu. V době porovnání byla služební fena v dobré pracovní kondici a porovnání provedla přesvědčivě.

Zpracoval:

por. Bc. Kutíš

DIAGRAM KE SROVNÁNÍ PACHOVÝCH STOP

Datum: 12.12.2006

Teplota: 19 °C

Vlhkost: 39 %

Jméno psa provádějící porovnání: Ylai

K případu: nález OA Fiat Tipo bez SPZ ze dne 1.12.2006

Načichávací PK: SPK 770/06 - Hreha

Porovnávané PK: OPS 1168/06/1, 1168/06/2

---	---	---	---	---	1	2	
---	---	---	---	---	---	2	1
---	2						1
---	---	---	---	2			1
---	---	---	---	---	---	---	1
---	---	1					

Pachová shoda: potvrzena

Porovnání provedl: por. Bc. Kutiš

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

KRIMINALISTICKÝ ÚSTAV PRAHA

pošt. schr. 62/KÚP, Strojnická 27, 170 89 Praha 7

Č. j.: 240/1999-KÚP-AK

V Praze dne 17. června 1999

Policie České republiky
Okresní úřad vyšetřování

Výtisk č. 1
Počet listů: 5

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Přílohy: 2 audiokazety
1 mikrokazeta
1 list „Vyúčtování“
(pouze u výtisku č.1)

ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ

z oboru kriminalistika

odvětví kriminalistická fonoskopická expertiza

ve smyslu § 105, odst. 1 věta druhá tr. řádu

Kriminalistický ústav Praha Policie ČR jako pracoviště specializované na znaleckou činnost (§ 21 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb.) v oborech elektrotechnika, chemie, kriminalistika, písmoznalectví a strojírenství (viz Seznam ústavů a jiných pracovišť specializovaných na znaleckou činnost vedený Ministerstvem spravedlnosti podle § 21 odst. 3 zákona č. 36/1967 Sb., uveřejněný v Ústředním věstníku, částka 2/1993), podává toto

odborné vyjádření

na základě požadavku: Policie České republiky
Okresní úřad vyšetřování
ČESKÉ BUDĚJOVICE

ČVS: OVV-154/99 ze dne 18. 5. 1999
KÚP došlo dne 27. 5. 1999

v trestní věci: vydírání dle § 235/1,2c) tr. zákona proti obv. XXX XXXXXX
nar. XXXXXX

Kriminalistickotechnickému zkoumání bylo podrobeno:

1. audiokazeta TDK D 90 s označením 857 1278,
2. audiokazeta EMGETON C-90 s nahrávkou srovnávacího materiálu Ladislava PRINCE, nar. 8. 11. 1963.
3. mikrokazeta OLYMPUS XB60.

Požadováno je:

1. určení osoby, která pronesla mluvený projev (vlastnosti, charakteristiku, její věk, vzdělání, pohlaví, případná nářečí apod.) na sporném materiálu ozn. 857 1278,
2. určení, zda osoba, která pronesla sporný projev, je totožná s osobou Ladislava XXXXX
3. určení, zda některá z osob ze záznamu na mikrokazetě je totožná s osobou, která pronesla sporný projev.

Zkoumáním bylo zjištěno, že **sporné nahrávky telefonátů** (na kazetě č. 857 1278 byly nalezeny pouze dva výhrůžné telefonáty, a to s komentářem „záznam č. 6 ze dne 20. 1. 1998 /zřejmě chybně uvedený rok/, čas 15:20 hodin“ a „záznam č. 9 ze dne 21. 1. 1999, čas 07:40 hodin“) jsou středního rozsahu s kvalitou úměrnou způsobu nahrávání (omezené kmitočtové pásmo dle telefonní normy, rušení šumem). Mluvčí v těchto nahrávkách vystupuje emotivně, čímž se mění charakter jeho řeči. Z hlediska určování mluvčího jsou tyto nahrávky hodnoceny jako **obtížně zpracovatelné**.

Srovnávací nahrávka Ladislava XXXXX středního rozsahu a průměrné kvality. Projev mluvčího v této nahrávce má odlišný charakter (čtený projev) než v nahrávce sporné. Potřebám zkoumání **vyhovuje proto jen částečně**.

Nahrávka na mikrokazetě je velkého rozsahu a nízké kvality (omezené kmitočtové pásmo, šum, hluk). Charakter projevu je rovněž odlišný. Potřebám zkoumání **vyhovuje** proto rovněž **jen částečně**.

ad 1)

Věk **mluvčího v nahrávce výhrůžných telefonátů** odhadujeme v závislosti na kvalitě hlasu na 30±10 let.

ad 3)

Hlas a řeč **mluvčího na mikrokazetě**, který je oslovován „*Vláda*“ v úseku záznamu začínajícím slovy: „...žádných pět set padesát za hodinu, makat vole...“ má některé podobné charakteristiky jako mluvčí ve výhrůžných telefonátech. Kvalita záznamu a nedostatečně souvislý text však neumožňují podrobnější porovnání.

Nalezené znaky **nemají dostatečnou individuální hodnotu** pro stanovení jednoznačného závěru zkoumání. Upřesnění by mohlo přicházet v úvahu po zajištění odpovídajícího srovnávacího materiálu (konzultace je možná na pracovišti fonoskopie buď osobně, nebo tel. 02/61424366, služební: Praha 24366).

* * *

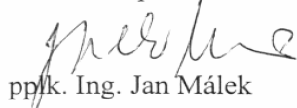
V ÝSLEDEK ZKOUMÁNÍ

1. Pravděpodobné **vlastnosti mluvčího ve výhrůžných telefonátech** jsou uvedeny výše, ad 1).
2. Ladislav PXXXX **je s největší pravděpodobností totožný** s mluvčím ve výhrůžných telefonátech.
3. Hlas a řeč **mluvčího na mikrokazetě**, který je oslovován „*Vláda*“ v úseku záznamu začínajícím slovy: „...žádných pět set padesát za hodinu, makat vole...“ má některé podobné charakteristiky jako mluvčí ve výhrůžných telefonátech.

Expertiza zpracována ve dnech 31. 5. - 17. 6. 1999.

Zkoumané předměty se vracejí zpět v původním stavu.

Zkoumání provedli:

ppplk. Ing. Jan Málek

nstržm. Daniel Kantor

experti v oboru kriminalistika, odvětví kriminalistická fonoskopická expertiza.

Konzultace v oblasti jazykovědy: Mgr. Marie Svobodová

Vedoucí odboru
analýzy dat a krim. dokumentace

plk. Ing. Václav ŠPÁLA

Zdroj: PČR SKPV České Budějovice

Rt 4 Tz 107/2002 TR... - Text - poslední stav textu

4 Tz 107/2002

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání konaném dne 15. dubna 2003 stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky v nejspěch obviněných J. B., P. E. a M. B., a podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. rozhodl takto:

Stížnost pro porušení zákona se zamítá .

Odůvodnění :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18.4.2002, sp. zn. 63 T 2/02, byli obvinění J. B., P. E. a M. B. podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěni obžaloby městského státního zástupce v Praze ze dne 8.2.2002, sp. zn. KZV 2184/97, pro trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, 3 tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 31.10.1997, v době mezi 21. 15 - 21. 30 hod., provedli společně přepadení Obvodní pošty v P., tím způsobem, že zatím, co obviněný E. hlídal před budovou, vnikli obvinění B. a B. po žebříku postaveném na korbě dříve odcizeného motorového vozidla zn. Avia A31, zaparkovaného před budovou pošty, otevřeným oknem do pokladny pošty, umístěné v prvním patře, kde na pokladníky namířili pistole, potom obviněný B. stáhl na zem a spoutal pokladní H. B., a obviněný B. úderem pistolí do hlavy srazil na zem a spoutal K. M., poté z trezoru odcizili částku 28 564 390, 50 Kč, z pokladny vylezli zpět oknem a následně z místa odjeli již dříve odcizeným a před budovou pošty dříve zaparkovaným motorovým vozidlem zn. Škoda Favorit, neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchali obžalovaní.

Podle § 229 odst. 3 tr. ř. byli poškozeni K. M., H. B., Česká pošta s. p., P., a K. p. a. s., P., odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Proti zprošťujícímu rozsudku podal odvolání státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze, které Vrchní soud v Praze ve veřejném zasedání konaném dne 5.9.2002 usnesením pod sp. zn. 2 To 100/02 podle § 256 tr. ř. zamítl.

Dne 31.12.2002 proti tomuto rozhodnutí podal ministr spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. ve lhůtě uvedené v § 266a odst. 1 tr. ř. v nejspěch obviněných J. B., P. E. a M. B. stížnost pro porušení zákona. Napadené usnesení Vrchního soudu v Praze bylo Městskému státnímu zastupitelství v Praze doručeno dne 6.11.2002, (nikoli dne 31.10.2002, jak se chybně uvádí ve stížnosti pro porušení zákona). Napadeným usnesením byl podle názoru ministra spravedlnosti porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1, 256 tr. ř. a v řízení, které vydání tohoto napadeného usnesení předcházelo, též v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch shora jmenovaných obviněných.

V podrobnostech stěžovatel uvedl, že soudy se důsledně neřídily ustanoveními trestního řádu, v důsledku čehož se pak dopustily vytýkaných porušení zákona. Poukázal na okolnost, že soudy obou stupňů při svém rozhodování nerespektovaly právní názor Nejvyššího soudu, který byl vysloven v jeho rozsudku ze dne 27.4.1999, sp. zn. 8 Tz 44/99, týkající se problematiky použitelnosti poznatků získaných metodou pachové identifikace, jako důkazu v trestním řízení. Podle ministra spravedlnosti nebyl stěžejní důkaz v této trestní věci získaný metodou pachové identifikace pečlivě hodnocen v souvislosti s obsahem ostatních důkazů vztahujících se k dokazované skutečnosti. V této souvislosti pak zdůraznil množství a kvalitu tohoto důkazu a vyvodil, že jestliže byly otisky pachových stop zjištěny v automobilech použitých v souvislosti s loupežným přepadením, na sáčcích s odcizenými penězi a na místě činu samém, jednoznačně to prokazuje, že obvinění tyto automobily používali a manipulovali s nástroji, kterých bylo při spáchání trestné činnosti bezprostředně použito, (pouta, klíče od měříte vyloupeného trezoru), a manipulovali s odcizenými penězi, resp. s jejich sáčky, které zanechali na korbě odcizeného vozidla zn. Avia. Tyto otisky pachových stop podle názoru stěžovatele jednoznačně prokazují, že obvinění spáchali shora uvedenou trestnou činnost s tím, že právě tyto pachové důkazy je třeba hodnotit jako přímý důkaz jednoznačně svědčící o vině obviněných.

Na podporu svého tvrzení stěžovatel poukázal též na výslech Ing. M. T., která i přesto, že s ní nebyla v přípravném řízení provedena procesně použitelná rekognice, i v hlavním líčení popsala událost, kdy asi dva dny před loupežným přepadením viděla tři mladíky na P. náměstí v P., kde byl později nalezen k loupežnému přepadení použitý osobní automobil zn. Škoda - Favorit, jak překládali věci z kufru osobního automobilu do dodávkového vozidla, a v této souvislosti bezpečně jako tyto muže označila obviněné E. a B.

Vzhledem k okolnosti, že ze znaleckého posudku z oboru motorových vozidel, strojů a zařízení, ohledně odcizeného a u loupežného přepadení použitého vozidla zn. Avia, vyplývá, že pachatel, který jej odcizil, musel mít klíč k uvolnění spínací skříňky vozidla, je podle názoru ministra spravedlnosti nutno náležitě zohlednit i zjištění, že to byl právě obviněný E., který měl k dispozici klíče od areálu a kanceláří firmy, kde ke krádeži tohoto automobilu došlo, aniž došlo i k odcizení těchto klíčů.

V neposlední řadě nelze podle stěžovatele přehlédnout pochybení soudu prvního stupně, který neprovedl důkaz požadovaný Nejvyšším soudem, neboť nevyšlechl svědka S. P. a podle názoru stěžovatele se o jeho předvolání ani nepokusil.

Proto je podle ministra spravedlnosti nesporné, že vytýkaná pochybení soudů obou stupňů vedla k nesprávnému právnímu posouzení skutku a následnému vydání zprošťujícího výroku.

V závěru stížnosti pro porušení zákona proto ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 5.9.2002, sp. zn. 2 To 100/02, byl ve prospěch

obviněných J. B., P. E. a M. B. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené částí rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím závěrům.

Z předloženého spisového materiálu v první řadě vyplývá, že Městský soud v Praze ve věci meritorně rozhodl poté, co v hlavním líčení, konaném v celkem šesti jednacích dnech, provedl veškeré důkazy shromážděné v přípravném řízení. Jednalo se především o výsledky obviněných, svědků, soudních znalců a přečtení listinných materiálů, přičemž soud prvního stupně sám dokazování rozšířil i o důkazy další, spočívající zejména ve výsledku znalců, zaměřené k problematice identifikace pachových stop. Lze tudíž konstatovat, že prvostupňový soud měl pro své rozhodnutí dostatek důkazů provedených v souladu s trestním řádem, které mu umožnily dospět ke správným a opodstatněným skutkovým i právním závěrům, na což ostatně již dříve poukázal ve svém rozhodnutí odvolací soud.

Ke konkrétním vytýkaným pochybením uvedeným ve stížnosti pro porušení zákona lze uvést následující.

Je nespornou skutečností, že výslech svědka S. P. nebyl v průběhu přezkoumávaného řízení proveden. Z obsahu spisového materiálu je ale možné zjistit, že Městský soud v Praze tomuto svědkovi bezvýsledně doručoval předvolání k hlavnímu líčení prostřednictvím pošty na adresu uvedenou v evidenci obyvatel, a to jak doporučenou tak i obyčejnou zásilkou, a dále pak i prostřednictvím soudní doručovatelky na adresu jeho bydliště, kterou jmenovaný uvedl v úředním záznamu Policii České republiky dne 7.11.1997. Soudní doručovatelka však na místě samém zjistila, že se S. P. odstěhoval do K. ulice v P., ale z tohoto bytu byl jmenovaný soudně vystěhován v prosinci 1999 s tím, že dostal náhradní byt v E. ulici. Zde byla následně nalezena pouze jeho nevlastní matka, která sdělila, že S. P. před dvěma lety vyhodila z bytu. Někde se prý potuluje po P., žádný kontakt s ním nemá.

Soud prvního stupně tak sice v rozporu s nařízením Nejvyššího soudu a ustanovením § 270 odst. 4 tr. ř. nevyšlechl jmenovaného svědka, ale nikoli proto, že by provedení výslechu ignoroval, nýbrž z důvodu, že se ani při vynaložení maximálního úsilí nepodařilo S. P. vyhledat a doručit mu předvolání k hlavnímu líčení. Soud prvního stupně pak v odůvodnění svého rozsudku celkem opodstatněně poukázal na okolnost vyplývající ze spisu, že tento potenciální svědek byl s vysokou pravděpodobností v kritický večer pod vlivem alkoholu. To pak mělo zřejmě příčinu v tom, že nezaregistroval, že pachatel jehož podobu poskytl policii má na hlavě masku. Jmenovaný totiž popsal jednoho z nich téměř v souladu s popisem hodícím se na masku, kterou měl jeden z pachatelů na obličej. Důvodně proto soud prvního stupně dovodil, a to i s ohledem na odstup času, že jmenovaný by k celému případu nemohl poskytnout takové informace, které by stávající důkazní stav mohly podstatným způsobem obohatit či pozmenit v kterémkoli směru. Vzhledem k tomu, že se soudním orgánům a již dříve policii nepodařilo po dobu čtyř let zjistit faktický pobyt S. P. a dosáhnout v této věci jeho svědecké výpovědi, prvostupňový soud vcelku oprávněně další odročování hlavního líčení a oddalování vydání meritorního rozhodnutí, pouze za účelem vyhledání tohoto svědka, neakceptoval. Takový postup by bezpochyby vedl k průtahům v řízení, které by byly stěžejní odůvodnitelné.

Z výše uvedeného je tedy dostatečně zřejmé, že soud prvního stupně vyvinul náležitě úsilí ke splnění nařízení Nejvyššího soudu spočívající v předvolání S. P. k hlavnímu líčení a jeho výslechu v postavení svědka, což se vzhledem k objektivním překážkám na straně jmenovaného nepodařilo realizovat. Pro tuto okolnost tudíž porušení zákona nemohlo být důvodně vysloveno.

Pokud jde o svědeckou výpověď Ing. M. T., která je podle ministra spravedlnosti důkazem svědčícím o vině obviněných, lze pouze odkázat na příslušnou pasáž odůvodnění v rozsudku soudu prvního stupně, kde se tento soud s validitou tohoto důkazu dostatečně vypovídá. Podstatné údaje v této výpovědi jsou natolik nejisté, proměnné a ve vztahu k obviněným málo přesvědčivé, že tento důkaz nelze považovat za spolehlivý k vyslovení viny obviněných ani ve spojení s ostatními důkazy.

Důkazem svědčícím o vině obviněných rozhodně není ani znalecký posudek z oboru motorových vozidel, strojů a zařízení, z jehož závěrů podle stěžovatele vyplývá, že ten, kdo odcizil předmětnou avii, musel mít klíč k uvolnění spínací skříňky vozidla, přičemž přístup ke klíčům od areálu firmy i kanceláři měl k dispozici obviněný E. Na tuto argumentaci již v rámci odvolacího řízení ve svém rozhodnutí reagoval vrchní soud, když zcela opodstatněně poukázal mj. na výsledky vyšetřovacího pokusu. Z nich vyplynulo, že i bez klíčů od zapalovací skříňky lze dosáhnout uvolnění volantu řízení za předpokladu, že zámek volantu po předchozím vytažení klíčů ze spínací skříňky nezapadl do uzamykacího výřezu, čehož se dosáhne potřebným pootočením volantu. Zda byl volant řízení vozidla avia po poslední jízdě před jeho odcizením tzv. řádně uzamčen zjištěno nebylo, a nelze ani předpokládat, že by to mohlo být zjištěno v budoucnu. Okolnost, že obviněný P. E. měl klíče od areálu svého zaměstnavatele i kanceláři, tak v souvislosti se spáchaným trestným činem loupeže nic konkrétního nedokazuje. Proto takovýto důkaz nemohl a ani nemůže zpochybnit konečné závěry vyslovené soudem prvního stupně a potvrzené soudem odvolacím.

Nejvyšší soud se dále zabýval stěžejní námitkou, která směřuje do hodnocení poznatků získaných metodou pachové identifikace, které jsou podle názoru stěžovatele vzhledem ke svému množství a kvalitě přímým důkazem prokazujícím, že obvinění spáchali předmětný trestný čin.

Z obsahu spisu lze zjistit, že soud prvního stupně se tímto důkazem podrobně zabýval v souladu s nařízením Nejvyššího soudu, když jej provedl jako důkaz listinný přečtením všech odborných vyjádření týkajících se porovnání pachových stop, které byly v této věci zajištěny. Přibral jako znalce z oboru odorologie Ing. J. S. CSc, kterého podrobně vyslechl k metodě pachové identifikace, její spolehlivosti a možnostem ověřování výsledků získaných touto metodou, k možnosti přenosu pachových stop, včetně možnosti záměny pachů. Z jeho výkladu

vyplývalo, že ve světě ještě neexistuje všeobecně uznávaná přístrojová metodika, která by na základě chemického rozboru objektivně prováděla analýzy pachových stop. Proto se k tomuto účelu používají cvičení psi. Takový pes by měl reagovat na typické složky lidského pachu a neměl by být zaváděn jinými pachy. Pachová identifikace pomocí psů však není stoprocentní, se psem se nelze domluvit a ověřit si výsledek jeho identifikace. Přenos pachové stopy pak znalec nevyloučil a rovněž tak stoprocentně nevyloučil možnost ovlivnění psa psovodem. Složení lidského pachu je zřejmě individuální, ovšem bezpečně se to zatím prokázat nepodařilo. Nebylo totiž zjištěno, které složky pachu jsou pro konkrétního člověka jedinečné a které jsou závislé na vnějších podmínkách, v nichž se člověk pohybuje.

K těmto otázkám soud prvního stupně rovněž vyslechl jako znalce mj. J. M., vedoucího S. s. k. hl. m. P., který mj. uvedl, že z vozidla, jež někdo dlouhodobě používá, je možno přenést pachovou stopu jinam a to i na věci, které se ve vozidle nacházely. Je také možné přenést pach člověka na předmět, který tento neměl nikdy v ruce, pomocí části oblečení, jež dlouhodobě používal. Není ale možné, aby se na sedadle nenašla pachová stopa člověka, který tam seděl poslední. Záleží však, kdo pachovou stopu snímá a jak kvalitně. Otorologii pomocí cvičených psů nahrazuje plynová chromatografie, avšak chromatograf není t. č. k dispozici, a proto nelze tímto způsobem pachové stopy porovnat. Při snímání pachových stop záleží na technikovi, počasí, povětrnostních podmínkách a dalších vnějších vlivech. Pachová konzerva se opakovaným otevíráním znehodnocuje, prvotní porovnání je objektivní, druhé se nepřipouští, neboť zde by již mohlo dojít ke kontaminaci pachových konzerv. Pes se může zmylit, pokud je pachová stopa sejmata špatně. Dokonce je znám případ, kdy pes označil policistu, který pachovou stopu snímal. Pokud pachatel bude mít rukavice a řídí auto, které předtím někdo řídil denně, z volantu mohou tyto rukavice dostat slabý pach této jiné osoby. Pachová stopa z předmětu, který měl někdo v ruce, se tak může dostat na oděv toho, kdo se ho právě dotýkal.

Dále byl vyslechnut v procesním postavení svědka npor. Z. B., který prováděl vlastní porovnání zajistených pachových stop v této věci. Ten uvedl, že pes snímá v průměru přes 60 milionů pachů. Pokud se zjistí, že došlo k omylu, není to omyl ze strany psa, ale proto, že byla špatně nasnímana stopa. Pokud si pachatel vezme oděv jiné osoby, její pachová stopa se oslabuje, ale stále zde je. Vyslechnut jako svědek byl i npor. G., který pachové stopy odebíral na poště a v avii. Ten k věci uvedl, že odebíral stopy z předmětů, u kterých byl předpoklad, že s nimi pachatelé manipulovali. Vlastní sejmání pachových stop provedl předepsaným způsobem. Konkrétně pachová stopa ze zajištěných balíčků bankovek byla vzata tak, že byl do sterilní látky zabalen celý balíček, tedy i ta jeho strana, kterou se dotýkal podlahy vozidla avia. On sám nedokáže jednoznačně říci, jak se ta která stopa do jednotlivých prostor dostala. V postavení svědků byli vyslechnuti i policisté, kteří postupně celkem třikrát odebrali obviněným srovnávací pachové stopy.

Je třeba konstatovat, že v odůvodnění svého rozhodnutí se soud prvního stupně podrobně zabýval hodnocením všech důkazů získaných touto metodou a konfrontoval je s poznatky získanými z výpovědí svědků a znalců a dospěl k závěru, že pochybnosti o průkaznosti tohoto důkazu v této trestní věci vznikají právě při srovnání s dalšími důkazy. Nebylo totiž možné přehlédnout, a prvostupňový soud na to také důvodně poukázal, když např. svědkyně B. vypověděla, že s klíči od trezorové mříže manipuloval menší pachatel, což měl být podle obžaloby obviněný B., ale pachová identifikace za pomoci služebního psa ukázala na nejvyššího z obviněných, jímž je obviněný B. Další z nesrovnalostí vyplývající z porovnání výsledků pachové identifikace a ostatních provedených důkazů spočívala v následující úvaze. Jestliže pachatelé přijeli na místo činu dvěma auty a společně odjeli jedním z nich, pak logicky na sedadlech vozidla avia měly být nalezeny pachové stopy jednoho či dvou pachatelů a ve vozidle favorit, kterým posléze odjeli, pachové stopy všech tří. V avii byla na sedadlech identifikována pachová stopa obviněných B. a E.a, obviněného B. nikoli. Pachová stopa obviněného B. však nebyla zjištěna ani ve favoritu, ačkoli tento obviněný jako jediný z trojice musel z logiky předchozího poznatku vozidlo favorit na místo činu dovézt a také v něm místo činu opustit, když převážná většina svědků uváděla, že tímto vozidlem z místa činu odjeli všichni tři pachatelé. Pachatelé ve vozidlech zcela jistě seděli déle, než se např. dotýkali klíči od trezorových mříží, či balíčků s penězi, které zůstaly ležet na korbě avie, přesto i ve vozidle favorit byly nalezeny pouze pachové stopy obviněných B. a E. Chybějící pachová stopa obviněného B. v obou vozidlech, kterých bylo ke spáchání trestného činu použito, proto důvodně vyvolala pochybnost i ve vztahu k ostatním výsledkům získaným metodou pachové identifikace za pomoci psů, když podle vyjádření znalce mj. M. není pravděpodobné, že by za takovýchto okolností pachová stopa osoby na sedadle vozidla neutkvěla.

Městský soud také nemohl nevzít v úvahu, že všichni tři obvinění byli zaměstnanci společnosti FT E. s. r. o., jejímž majetkem bylo i předmětné vozidlo avia. Obviněný B. toto vozidlo měl přiděleno jako řidič od jara 1997, přičemž s ním v některých případech jezdili též B. nebo E. Všichni tři se také podíleli na vykládání zboží, bylo-li to potřeba. V areálu společnosti také občas docházelo k přeparkování vozidel, což v případě nutnosti prováděl kdokoli z obviněných. Jestliže tedy obvinění s avii přicházeli do styku v souvislosti s plněním svých pracovních úkolů, je pak i logické, že se jejich pach v předmětném vozidle mohl nacházet. Jestliže byly zjištěny pachové stopy obviněného B. na igelitových sáčcích s penězi, které byly po loupeži nalezeny na korbě avie, nesvědčí tento poznatek jednoznačně o tom, že jmenovaný musel s těmito balíčky manipulovat. Jak již bylo zmíněno, jedná se o vozidlo, se kterým přicházel obviněný B. denně do styku, takže jeho pachové stopy se mohly nacházet i na ložné ploše. Ze svědecké výpovědi npor. G. vyplývalo, že pachovou stopu snímal z celého balíčku, tedy i z té jeho strany, která se dotýkala ložné plochy vozidla. Podle vyjádření znalců, kteří připustili možnost přenosu pachových stop, tak mohlo dojít i k přenosu pachové stopy obviněného B., utkvělé na podlaze ložné plochy vozidla, na předmětné balíčky s penězi. Tedy ani tato pachová stopa při konfrontaci s jinými důkazy dostatečně neobstála. Další pachové stopy obviněných, zjištěné např. v odcizeném favoritu nebo na klíčích od nové spínací skříňky, instalované pachateli do odcizené avie, spolehlivě usvědčily obviněné ze spáchání trestného činu loupeže rovněž nemohly. Znalci nevyloučili možnost přenosu pachových stop prostřednictvím oděvních součástek, přičemž nebyly nalezeny rukavice, které podle vyjádření obviněného B. při práci používal a měl je ve vozidle avia uloženy. Nebylo tak možné vyloučit možnost záměrného ale ani bezděčného přenosu pachových stop obviněného skutečnými pachateli pomocí těchto rukavic do vozidla favorit, event. i na

místa další.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že kriminalistická odorologie je nauka o vzniku pachu, jeho vlastnostech a o metodách zjišťování pachových stop za účelem identifikace osob nebo věcí. O výsledku a průběhu identifikace se podává zpráva, která graficky dokumentuje výsledky jednotlivých srovnání. Z výsledků této zprávy je možné dovodit jen to, že se dotyčná osoba s velkou mírou pravděpodobnosti dostala do kontaktu s předmětem, z něhož byla pachová stopa sejmuta, přičemž nelze s absolutní jistotou vyloučit ani možnost přenosu takové pachové stopy. Vedle této pochybnosti nelze též pominout skutečnost, že i přes proklamované zachování doporučených postupů odebrání a komparace pachových stop zajištěných na místě činu s pachovými konzervami zajištěnými z těl obviněných nedošlo k ověření poznatků empiricky získaných pomocí cvičených psů, např. metodou plynové chromatografie či jinou pochybností nevzbuzující metodou, která by verifikovala učiněná zjištění.

Právní názor vyslovený soudem prvního stupně, spočívající v tom, že na pachové stopy je třeba pohlížet jako na důkaz, v trestním řízení přípustný podle § 89 odst. 2 tr. ř., ale pouze jako na důkaz nepřímý, který sám o sobě jako usvědčující nemůže obstát, pokud je v dané věci důkazem jediným svědčícím pro vinu obviněných, je třeba označit za správný, korespondující i stávající judikatuře Ústavního soudu (viz I. ÚS 394/97, II. ÚS 418/99). Ústavní soud při zkoumání předmětné otázky nezpochybnil obecnou věrohodnost samotného důkazu pachovou zkouškou, přestože tento důkaz v teorii i praxi trestního řízení nebývá přijímán jednoznačně a bezvýhradně. Na základě tohoto důkazu je ale možno pouze dospět k závěru, že se obviněný v bližší neurčené době s největší pravděpodobností na místě činu nacházel, ale nelze z něj však jednoznačně a bez důvodných pochybností dovodit, že právě obviněný se dopustil trestného činu, za který je trestně stíhán. Ústavní soud dále konstatoval, že důkaz pachovou zkouškou má charakter nepřímého podpůrného důkazu, který však pouze osamoceně nemůže usvědčit obviněného. Závěr o vině obviněného tedy nelze učinit výhradně na základě nepřezkoumatelného důkazu, mezi které lze zařadit i důkaz provedený pachovou zkouškou. V této souvislosti je pak poukazováno na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, který nejednou konstatoval, že každý případ, jenž vyvolává sebemenší důkazní pochybnosti, musí být vykládán ve prospěch obviněného (viz rozsudek ve věci Barberá, Messequé a Jabardo z roku 1988, A-146).

Soud prvního stupně tudíž respektoval právní názor Nejvyššího soudu vyslovený v jeho rozsudku ze dne 27.4.1999, sp. zn. 8 Tz 44/99, když připustil poznatky získané metodou pachové identifikace, jako důkaz v trestním řízení. V hlavním líčení tyto poznatky jako důkaz provedl a zjištěné pachové stopy hodnotil mj. v souvislosti s jejich počtem a místem výskytu, dobou jejich odběru, ale pouze jako důkaz nepřímý, jehož vypovídací hodnotou je nanejvýš to, že se pach obviněných na konkrétních místech či předmětech nacházel, ale nikoli to, že obvinění bezpochyby spáchali žalovaný trestný čin. Na správnosti tohoto závěru nemůže nic změnit ani stěžovatelem proklamované množství ztotožněných pachových stop obviněných, neboť ani mnohost pachových stop sama o sobě nemůže změnit povahu tohoto důkazu z nepřímého v přímý, a to ze zatím stále existujícího důvodu spočívajícího v nemožnosti zjištěné poznatky jiným, kvalifikovaným způsobem přezkoumat. Početnost ztotožněných pachových stop je nepochybně významnou indicií, která zvyšuje důvodné podezření, že dotyčná osoba mohla trestný čin spáchat, ale bez dalších důkazů se taková pravděpodobnost nemůže proměnit v potřebnou míru jistoty, a to tím méně, existují-li tak značné rozpory mezi výsledky pachové identifikace a ostatními důkazy, jako je tomu v tomto případě. Je třeba zdůraznit, že Nejvyšší soud jiný názor nevyslovil ani v minulosti a to včetně již citovaného rozsudku ze dne 27.4.1999 sp. zn. 8 Tz 44/99, když v něm mj. akcentoval nutnou obezřetnost při hodnocení takového důkazu v souvislosti s obsahem ostatních důkazů a to s ohledem na jeho specifický charakter.

Je proto třeba dát jednoznačně za pravdu závěrům učiněným soudy nižších stupňů, kdy soud prvního stupně po provedení všech dostupných důkazů konstatoval, že žádný z nich jednotlivě ani všechny ve svém souhrnu vinu obviněných s potřebnou mírou spolehlivosti neprokázaly. Ani nepřímé důkazy netvořily souvislý řetězec, který by vedl k obviněným, jako jediným možným pachatelům trestného činu, a zároveň by jakoukoli jinou možnou verzi vylučoval. Důvodně tedy obviněné zprostil podané obžaloby podle § 226 písm. c) tr. ř. Soud druhého stupně pak správně odvolání státního zástupce, podané v neprospěch obviněných, podle § 256 tr. ř. zamítl, když oba soudy respektovaly trestně právní zásadu "in dubio pro reo" (v pochybnostech ve prospěch obviněného).

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud podanou stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl, protože shledal, že není v rozsahu a z důvodů v ní uvedených opodstatněná.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 15.dubna 2003

Předseda senátu JUDr. František Hrabec

ZNALECKÝ POSUDEK

z oboru kriminalistika
odvětví kriminalistická audioexpertiza

ve smyslu § 105/1 tr.řádu

Zpracovala: PhDr. Marie Svobodová, Ph.D.
soudní znalec ustanovený podle § 3 zákona č.36/1967 Sb. O znalcích
a tlumočnících

Počet stran: 11

počet příloh: 0

Počet výtisků: 3

Ve dnech : 28.11. – 5.12. 2003

Místo: Praha

Na základě usnesení : Policie ČR, Správa Jihočeského kraje
Odbor obecné kriminality SKPV
370 74 České Budějovice

Ze dne: 12.11. 2003
ČTS: PJC-122/Tč-OK-2003

Lhůta pro vypracování: 15.12.2003

V trestní věci: trestný čin loupeže dle § 234 odst.1, odst. 2 písm. b) tr. zákona, kterého se dopustili dva neznámí pachatelé tím, že dne 24.6.2003 v době od 02:00 hod do 02:15 hod v Dolním Dvořišti čp.144, okres Český Krumlov, přinutili pod pohrůzkou střelné zbraně obsluhující personál Casina Classic, aby si lehl na zem. Jeden z pachatelů osoby hlídal a druhý odcizil z prostoru pokladní místnosti finanční hotovost ve výši 133.986,50 EURO. Škoda vznikla společnosti Czech Casinos a.s. se sídlem v Praze 1, Na Perštýně 2.

I. Úvod

K posouzení byly znalci dodány záznamy ze záznamových zařízení Casina (videokamer), které zachytily běh událostí v průběhu přepadení, a to včetně záznamu řečového projevu pachatelů trestního činu loupeže, v době od 02:00 hod do 02:15 hod v Casinu v Dolním Dvořišti.

Dále byly pro porovnání dodány srovnávací záznamy hlasů a řeči dvou podezřelých osob: Libora HXXXX nar. dne xxxxxx a Erika Cxxx nar. dne
Záznamy pocházejí z telefonního odposlechu.

Poznámka:

Dle informace uvedené v „Opatření o přibrání znalce“ zpracoval KÚ Praha technickou část a připravil záznam ke zkoumání z jazykového – fonetického hlediska. Znalci dr. Svobodové byla předána digitální kopie záznamů zpracovaných KÚ Praha pod Čj: KUP – 554/2003 . Tato kopie byla znalcem osobně přebrána. Upozorňuji, že digitální kopie mají vždy srovnatelnou kvalitu s originálem, kvalita záznamu pro další (fonetické) zpracování není tedy nijak změněna.

Úkol znalce :

- 1) Identifikovat (ve smyslu určit) mluvčí zaznamenané v době přepadení na sedmi záznamových zařízeních (videokamer) v Casinu.
- 2) Porovnat mluvčí zaznamenané na záznamových zařízeních v Casinu s kontrolní nahrávkou podezřelých Libora HXXXX nar. dne xxxxxxxx a Erika CXXXX nar. dne xxxxxxxx a identifikovat je (resp. navzájem přiřadit mluvčí na obou typech nahrávek).

II. Popis materiálu dodaného k přezkoumání

Ke zkoumání byly předloženy:

Sporné nahrávky se záznamem hlasových projevů v době přepadení Casina. K dispozici je celkem 7 záznamů, jejichž délka obsahující vždy kritickou část použitelnou pro zkoumání za daným účelem se pohybuje v intervalu 30 – 50 sekund včetně pauz a dalších zvuků. Pozornost je věnována hlasu a řeči mluvčích, kteří přepadli Casina a vyhrožují. Jeden z mluvčích téměř nehovoří, ze záznamu je patrný pouze blíže nespecifikovatelný hlasový projev.

Jako srovnávací nahrávky byly dodány záznamy hlasu a řeči dvou podezřelých osob, Libora HXXXX, nar. dne xxxxxxxx a Erika CXXX nar. dne xxxxxxxx . Tyto záznamy byly pořízeny dle jejich charakteru odposlechem telefonátů uvedených osob (v Opatření o přibrání znalce toto není specifikováno).

Délka samotného projevu osoby označené L. HXXX je zhruba 22 sekund, délka samotného projevu osoby označené E. CXXX je zhruba 14 sekund.

Hodnocení nahrávek z hlediska technické a jazykové kvality:

Sporné nahrávky:

Technická kvalita sporných nahrávek je hodnocena vzhledem k okolnostem vzniku daného typu nahrávek (záznam z videokamery) a celkové délce jako nízká až velmi nízká. Jsou na hranici zpracovatelnosti až nezpracovatelné.

Toto je dáno přítomností výrazných rušivých hluků a šumů v záznamu řečového signálu a především velmi nízkou až nulovou srozumitelností artikulace sledovaných mluvčích, což způsobila značná vzdálenost a možná i nízká technická kvalita mikrofonů daných záznamových zařízení Casina.

Z těchto důvodů není možné získat významný výsledek v rámci instrumentální analýzy pomocí počítačového softwaru.

Jazyková kvalita je celkově hodnocena jako velmi nízká. Řečový signál je téměř nezpracovatelný v rámci sluchové analýzy.

Jazyková kvalita je takto hodnocena z hlediska omezené délky textu mluvčích (jedná se o několik sekund, jeden z mluvčích se téměř neprojeví resp. na nahrávce nebyl zachycen jeho zřetelný artikulovaný projev), pro naprosto nedostačující slovní repertoár (zhruba 2 – 4 slova), a velmi nízkou až téměř nulovou artikulaci srozumitelnost, která je pro kompletní fonetickou analýzu nezbytná.

Srovnávací nahrávky:

Technická kvalita sporných nahrávek je hodnocena vzhledem k okolnostem vzniku daného typu nahrávek (odposlechy telefonátů) jako průměrná až mírně snížená.

Tento stav je dán charakterem běžného telefonátu, kdy vždy dochází menšímu či výraznějšímu rušení řečového signálu šumy přítomnými v přenosovém kanálu a šumy způsobenými záznamovým zařízením.

Takto znečištěný signál leckdy neumožní podrobit nahrávky úplné instrumentální analýze a tato analýza nemůže přinést jednoznačné výsledky. V tomto případě by však provedení instrumentální analýzy nemělo smysl, neb její výsledky by nebylo možné porovnat s výsledky této analýzy u sporné nahrávky. Sluchová analýza je při dané délce záznamu zčásti možná.

Jazyková kvalita je hodnocena jako průměrná až snížená.

Jazyková kvalita je takto hodnocena z hlediska celkové délky textu mluvčích a odlišného slovního repertoáru (vzhledem k rovněž velmi omezené délce a omezenému lexikálnímu složení sporné nahrávky). Celkově však délka a úroveň srozumitelnosti v předložených nahrávkách záznamů hovorů umožňuje provést v rámci možností fonetickou analýzu určitých parametrů řečového signálu na nahrávce klasickou fonetickou metodou sluchové analýzy.

III. Použité metody zkoumání

Úkolem znalce je v daném případě, v důsledku nízké technické kvality záznamů, pouze jazyková – fonetická analýza prováděná klasickou sluchovou metodou. Tato metoda je plnohodnotnou vědeckou metodou uplatňovanou dnes ve fonetických vědách i v aplikovaném užití v oblasti forenzních analýz. Lze ji použít samostatně v případě, že metoda instrumentální vlivem nízké technické kvality záznamů řečového signálu selhává. Použití obou metod většinou pouze intenzifikuje závěry analýz.

Sluchová analýza je většinou možná i když instrumentální metoda selže, a to proto, že přítomnost šumů většinou neznehodnotí zcela zřetelnost řeči samotné a celková délka většiny záznamů umožňuje posoudit některé významné řečové parametry.

V tomto konkrétním případě je však i použití metody sluchové analýzy u sporných záznamů značně omezené až nemožné (viz výše).

IV. Analýza záznamu řeči

Jazyková analýza

1) Na záznamu se jako pachatelé trestného činu hlasově, popřípadě i řečově projevují dvě osoby – dva muži.

2) Fonetická analýza hlasu a řeči podezřelých mluvčích

ERIK Cxxxxx - nahrávka odposlechu dodaná jako srovnávací

Hlas je střední polohy, zdravý, středně znělý, pravděpodobně mírně zastřený (kvalita záznamu neumožňuje přesnou charakteristiku toho příznaku hlasové kvality).

Samohlásky jsou artikulovány standardní až mírně otevřenou artikulací, otevřenost se projevuje nepravidelně, zejména u hlásek –e-, -i-. Délka artikulace samohlásek tenduje ke krácení až (v případě krátkých samohlásek) redukcí .

V systému souhlásek není v záznamu konkrétního textu patrná výraznější artikulační vada. Zdá se, že mluvčí artikuluje ostřeji než je běžné hlásku –r- a i sykavky mohou být mírně nestandardní. Přesné posouzení však neumožnila kvalita záznamu, kdy nahrávka je z tohoto hlediska tzv. „přebuzená“ (nahrán ve vyšší hladině hlasitosti, než je přijatelné).

Celková dikce řeči je nedbalá, mluvčí často nedotahuje krajní artikulační polohy hlásek uvnitř slov. Důsledkem je oslabená zřetelnost některých hlásek, popřípadě výrazné potlačení (oslabení) hlásky uvnitř hláskové skupiny (např: jdu – du, vole – voe apod.), dále je to též již zmíněná redukce samohláskové délky.

Mluvčí frázuje s převahou na krátké (do dvou slov – taktů) a nepravidelně na středně dlouhé úseky (3-4 slova – takty), které jsou zakončovány vesměs náležitou melodickou kadencí ve smyslu finální úsek = klesavá melodie, nefinální úsek = stoupavá či rovná melodie. Celková melodická linka je výrazná, s výraznými tónovými konturami.

Tempo řeči je spíše rychlé, nevyrovnané, což se v tomto případě projevuje mírně „staccatovitým“ rytmem řeči. Dynamika řeči je střední až zvýšená, nestabilní.

Mluvčí má tendenci vyřázet přízvučné slabiky.

LIBOR Hxxxxx – nahrávka odposlechu dodaná jako srovnávací

Hlas je hlubší polohy s výrazným hlubším a mírně hrubým tónem, je zdravý, znělý, avšak s patrným sykavkovým šumem pocházejícím z nesprávné artikulace sykavek.

Samohlásky jsou vyslovovány převážně s mírně otevřenou artikulací, zejména v případě hlásek –e-, -i-, -o-, a to převážně v koncové pozici ve slově. Délka

samohlásek bývá protahována, především v příznakových částech daného projevu (emocionálně či jinak zabarvených), ojediněle před pauzou na konci fráze.

V ostatních případech je délka zachovávána náležitá či se nepravdělně projevuje mírná redukce.

V systému souhlásek se v daném textu projevuje vadná artikulace –r- a sigmatismus (vada sykavek).

Celková dikce řeči je velmi nedbalá, dochází k častým oslabováním plné artikulace hlásek, zejména –l- a sykavek, které mluvčí velmi potlačuje, často až k úplné nezřetelnosti. Celkově je mluva splývavá, ledabylá.

Mluvčí frázuje s převahou na středně dlouhé, ojediněle dlouhé (více než čtyři takty)

Úseky. Melodická kadence převažuje stoupavá, a to i na konci úseku syntakticky ukončujícího větu. Melodický průběh je jednotvárný, řeč je v tomto ohledu monotónní bez výraznějších intervalových kroků.

Tempo řeči je pomalé až středně rychlé, velmi nevyrovnané. Mluvčí střídá rychlejší tempo s pomalým bez logického důvodu. Dynamika řeči je středně intenzivní, stabilní.

Sporné nahrávky – pořízené záznamovým zařízením Casina

Hlasy zaznamenané na nahrávkách se z hlediska artikulace i kvality projevují velmi nezřetelně, celou nahrávku provází výrazný šum daný rušivými zvuky a ostatními hlasy v místnosti, velkou vzdáleností mikrofonů od mluvidel sledovaných mluvčích (popis jazykové a technické kvality záznamu viz výše, část II tohoto posudku) a pravděpodobně i kvalitou záznamového zařízení (typ zařízení není znalci znám).

A)

Pokud jde o porovnávané dva mluvčí na těchto nahrávkách, projevuje se zde hlasem a řečí výrazněji pouze jeden z nich:

Projev tohoto mluvčího je charakterizován zvýšenou emocionálností, mluvčí křičí a je velmi expresivní. Tento stav mluvčího (obecně) ovlivňuje některé sledované parametry a tyto nabývají charakteristik, které jsou odlišné od neutrálního stavu mluvčího (například parametr kvality dikce, frázování, tempa apod.)

V tomto případě však je možné porovnávat pouze mizivé množství znaků na emocích nezávislých: obecná poloha a kvalita hlasu, některé artikulacíni znaky, které

však v daném případě mají velmi obecnou vypovídací hodnotu a neumožní identifikovat mluvčího s určitým stupněm pravděpodobnosti.

Hlas nese charakteristiky, které v mnoha směrech odpovídají hlasu mluvčího označovaného jako Erik CXXX střední poloha, určitá míra zastřenosti, středně znělý.

Slovo, které je na všech sedmi nahrávkách vždy a v různé kvalitě zřetelnosti, je příkaz „*lehni*“. V tomto slově nelze nalézt, jak plyne z popisu srovnávacích záznamů dvou mluvčích, výrazné individuální rysy. Výjimkou je pouze fakt, že mluvčí na tomto záznamu zřetelně vyslovuje hlásku -l-, která bývá u mluvčího označovaného jako Libor HXXXX v proudu řeči výrazněji potlačována, zatímco mluvčí Erik CXXX s ní problémy nemá.

Výše uvedené dva (z mnoha) sledovaných znaků dovolují pouze říci, že mluvčí Erik CXXX může přicházet v úvahu jako možný mluvčí ze dvou sledovaných na sedmi záznamech z Casina.

B)

Druhý ze sledovaných mluvčích se neprojevuje hlasově ani řečově do té míry, že by bylo možné provést jakoukoli fonetickou analýzu.

V. Vyhodnocení

Provedené analýzy sluchovou metodou neumožnily stanovit za daných okolností jednoznačný závěr, ani závěr s jakoukoli větší jistotou.

Důvodem je především nedostatečná technická a jazyková kvalita sporných záznamů, tedy kritických záznamů přepadení Casina dne 24.6.2003 mezi 2:00 a 2:15 hod.

VI. Závěr

- 1) Na záznamu jsou zřetelné mužské hlasy dvou osob, které ohrožují personál a zákazníky Casina. Jeden je méně aktivní, druhý více mluví - vyhrožuje.
- 2) Ani jednoho ze dvou mluvčích na sporných nahrávkách ze záznamových zařízení Casina nelze podrobně artikulačně charakterizovat.
Není tedy možné mluvčí přesněji či alespoň s určitým stupněm pravděpodobnosti identifikovat s podezřelými mluvčími.

Dle velmi obecných charakteristik hlasu – pouze hlasové polohy a tónu, vyslovení hlásky -l- mluvčího Erika CXXX je možné pouze říci, že tento může přicházet v úvahu jako mluvčí více hovořící a vykřikující zejména slovo „lehni“ na sporných záznamech Casina.

Posudek vyhotoven dne: 5.12.2003

Číslo ve znaleckém deníku: 9-IV/2003

PhDr. Marie Svobodová, Ph.D.

Zdroj: PČR SKPV České Budějovice